Է. ՏԱՐԻ 2052 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 8 ՏՐԷ 1383–Հ. Տ. 16 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1890–Ն Տ. 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1890–ՀԻՃՐ. 15 ՐԷՊԻԼ ԱԼԸՐ 1308 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՎԵՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك

غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	համար	Յարեկան	գնեմամբ	160
»	»	Կիսամեայ	»	80
»	»	Եռամսեայ	»	40
Դուրսագոյ	»	Յարեկան	»	200
»	»	Վեցամսեայ	»	100
Սոսոր երկիրների		համար Յարեկան	գրանց	56
»	»	Վեցամսեայ	»	28

Դուրս գրուած լրագրոյ համար ամբողջ գնումը Յանձնաժողովի վրայ է
Խմբագրութեան գրուած նամակ կամ գրութիւն եւ լրագիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 16 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏՔԹ. ՔՈԽ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻՔ

Փարիզի բժիշկներէն Տքթ. Ֆիլօ այս օրերս ի Պերլին տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Տքթ. Քոխի հետ, զոր առաջուց կը ճանչէր։ Իւր դեղէն երկու սրուակ ուզեց Փարիզ տանելու համար։ Տքթ. Քոխ պատասխանեց. «Հիմակ ես ալ երկու սրուակէ աւելի չունիմ, եւ զանոնք առ Պ. Փասթէօռ պիտի ղրկեմ. Պարտականութիւն կը համարիմ դայս հանդէպ Ֆրանսացի գիտնականին, որոյ վրայ կը սքանչանամ իբրեւ վարպետի մը վրայ։ Ֆրանսացի բժիշկն հարցուց թէ իւր գիւտն ամբողջովին պիտի ծանօթացնէ՞ աշխարհին։ Տքթ. Քոխ պատասխանեց թէ իւր գիւտին ամբողջ պատմութիւնը պիտի հրատարակէ Պերլինի բժշկական պաշտօնաթերթին մէջ, բայց այժմէն չի կրնար ըսել թէ մէկ տարիէն թէ մէկ ու կէս տարիէն պիտի հրատարակէ։

Տքթ. Ֆիլօ հետեւեալ հարցումներն եւս առաջարկեց.

—Ձեր գիւտ կրնա՞ծառայել բորոտութիւնն (lèpre) և ձիերու խնոտութիւն կոչուած համաճարակ և տարախիկ հիւանդութիւնը (morve) դարմանելու։

=Կարծեմ։ Մինչեւ իսկ գրած եմ որ բորոտ մը ղրկեն ինձ։ Կ'ուզեմ փորձեր ընել անոր վրայ, և յաջողելու յոյս ունիմ։

—Ուրիշ վարակիչ հիւանդութիւնք։

=Վարակիչ հիւանդութեանց ոմանց համար վստահ եմ թէ իմ դեղովս կրնան բուժիլ, ուրիշներուն համար՝ ո՛չ։

—Ձեր նոր մէթոտ միկրոբաանութեան ծանօթ սկզբանց վրայ հիմնեալ է, թէ ոչ նոր է բացարձակապէս։

=Բացարձակապէս նոր է։

ՍՊԱՆԻԱ

Նոյմ. 20ին Վալենչիոյ մայր-եկեղեցւոյն մէջ գոհաբանական պաշտօն մատուցուեցաւ հնտախտի դադարման համար, որ ինն ամիսէ հետէ բազմաթիւ զոհեր պատճառած էր նահանգին մէջ։ Քսան օրեր անցած են յորմէ հետէ հնտախտի վերջին դէպքը պատահեցաւ նահանգին մէջ։ Վալենչիոյ և միւս նահանգաց մէջ ցայսվար 5,477 մարդիկ հնտախտէ բռնուած և 2,840ը մեռած են։

Ի Մատրիտ հանրային առողջութիւնն յոյժ անգոհացուցիչ վիճակի մէջ է. զի մեռելոց համեմատութիւնը սովորականին կրկինէն աւելի է. Հոկտեմբերի մէջ ի Մատրիտ 1,209 ծնունդք արձանագրուած են և 2,057 մահեր։ Ծնունդք 25 առ 100 նուազ են և մահք 25 առ 100 աւելի են քան անցեալ տարի նոյն ամսուն։ Մեռելոց 1,157ն 13 տարեկանէն պակաս էին, որովհետեւ ի Մատրիտ մանկանց մէջ մահեր միշտ յաճախադէպ են։

ՖԻՆԼԱՆԴԻԱ

Ֆինլանտիոյ մեծ-դքսութեան վայելած ինքնօրէն դրութիւնն համալսարանց աչքին փուշ եղած է։ Կարգ մը ռուս լրագիրք չեն դադրիր պահանջելէ այն մեծ-դքսութեան բացառիկ պայմաններուն չնչումն և երկրին յամենայնի ձուլումն և միացումն ռուսական Տէրութեան հետ։ Ըստ այսմ, ռուս կառավարութիւնն զրաղեալ է այս պահուս սա փոփոխումները մուծանելու ի Ֆինլանտիա. — Ֆինական բանակը պիտի միացուի ռուսական բանակին հետ։ Ֆինլանտիոյ օրթոտոքս կղերին վերաբերեալ ամէն եկեղեցական գործեր Փեթերսպուրգի Ս. Սինոդին մէջ պիտի վճռուին։ Ֆինլանտիոյ վարժարանաց մէջ ռուս լեզուի ուսումը պարտաւորիչ պիտի լինի, եւ Ռուսիոյ պատմութիւնն և աշխարհագրութիւնը ռուս լեզուաւ եւեթ պիտի աւանդուին։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Թէեւ ըստ սովորութեան ռուս կառավարութիւնը կը հերքէ, բայց իրազեկ աղբիւրներէ կը հաստատուի թէ Ռուսիոյ ելմտական նախարարութիւնը կը պատրաստուի նոր փոխառութիւն մը հանել, որ կը կարծուի թէ պիտի գործածուի «Արեւելեան» փոխառութեանց տոկոսները զեղչելու, և յայնժամ Ռուսիոյ դրամական շրջաբերութիւնն ոսկւոյ պիտի վերածի, մինչ այժմ արծաթի հաշուով թղթադրամ է։ Նախարար Պ. Վիշնեկրածքի այժմ կը զրաղի «թուանշանները կարգադրել» ելմտական նոր յայտարարութիւն մ'ընելու նպատակաւ, բայց իրազեկ անձինք կը հաստատեն թէ Ռուսիոյ գանձարանին և մաքսատան ներկայ տարւոյ հասոյթք նուազ են անցեալ տարւոյ հասոյթներէն։

ՓԱՐԻԶԷ Ի ԼՈՆՏՈՆ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՈՍԿԻՈՑ

Եօթանասուն և հինգ միլիոն ֆրանքի ոսկին զոր Անգլիոյ Պանքան փոխառաւ Ֆրանսայի Պանքայէն՝ մետաղ էր լոկ և ոչ դրամ։ Օրուան գնով, այն է՝ մէկ նոր քաշը կամ քիլօն 3,437 ֆր. ի հաշուով, Ֆրանսայի Պանքան ընտրեց ոսկւոյ ձողեր տուաւ Անգլիոյ Պանքային։ Եւ որպէս զի ամէն ընսկ զերծ մնայ, Ֆրանսայի Պանքան ամուր պայմանագրութիւն մը կնքեց, որուն համեմատ Անգլիոյ Պանքային կողմէ լիազօր պաշտօնատար մը պիտի ներկայանար և Ֆրանսայի Պանքային բակին մէջ պիտի ընդունէր ոսկին, ընկալագիր տալով յանուն Անգլիոյ Պանքային և Անգլիոյ գանձարանի առաջին լորտին (Պ. Սմիթի) ստորագրութեամբ գանձատոմս մը, երեք ամիսէն վճարելի, 3% տարեկան տոկոսով։ Ըստ այսմ, նոյմ. 13ին Անգլիոյ Պանքային լիազօր պատուիրակը ներկայացաւ, իրեն հետ բերելով սայլեր որոց մէջ մնտուկներ կային և մնտուկներուն յատակն ալ փայտի սղոցուքով ծածկուած էր։ Սայլերը շարուեցան բակին մէջ։ Պատուիրակն յայտարարեց թէ որոշեալ գումարին մէկ երրորդը նոյն օրը պիտի տանի, այն է՝ 25 միլիոն ֆր. ի ոսկի։ Ֆրանսայի Պանքային սպասաւորները դացին Պանքային գետնափորներէն բերին թանկագին ձողերն, որք երկու տեսակ են, ոմանք վեց քիլօ, ոմանք 12 քիլօ ծանրութեամբ։ Ֆրանսական Պանքային բարձրաստիճան պաշտօնեայ մը համրեց ձողերն, որք ապա շարուեցան մնտուկներուն մէջ։ Ամէն մէկուն մէջ 7 կամ 14 հատ ձողեր դրուեցան, ծանրութեան համեմատ։ Մնտուկ մը լցուելուն պէս կը կղզուէր, և կը կնքուէր Անգլիոյ Պանքային կնքով, յետոյ սայլին մէջ կը զետեղուէր։

Ամբողջ գործողութիւնն երկու ժամէն աւարտեցաւ։ Ինն մնտուկներու մէջ, 7,274 քիլոյի ծանրութեամբ ոսկի բեռցուցին։ Սայլերն եւս դացուեցան։ Անգլիոյ Պանքային պատուիրակը 25 միլիոն ֆր. ի ընկալագիր տուաւ, եւ Ֆրանսայի Պանքային գլխաւոր արկղակալին յանձնեց նոյն արժէքով անգլիական գանձատոմս մը։ Սայլերն յայնժամ ճամբայ հանուեցան դէպ ի հիւսիսային երկաթուղւոյ կայարանն, ուր շոգեկառքի մէջ շարուեցան, որ գիշերը ճամբայ ելաւ։ Առաւօտեան դէմ թանկագին բեռը Պուլոնը հասաւ, անտի անգլ. եղերքը բանող շոգենաւուն մէջ զետեղուեցաւ։ Հետեւեալ օրը Ֆրանսայի Պանքային տնօրէնը Լոնտոնէ հեռագիր կ'առնուր թէ ոսկին հասած է Անգլիոյ Պանքային։ Նոյմ. 14ին նոյն եղանակաւ 25 միլիոն ոսկի եւս առնուեցաւ, և մնացեալ 25 միլիոնը՝ նոյմ. 18ին։ Այս ամէն ոսկւոյ ձողեր այժմ կը պահուին Անգլիոյ Պանքային դետնափոր գանձարանին մէջ, և հաւանօրէն նոյնութեամբ պիտի վերադարձուին Ֆրանսայի Պանքային։ Իւր արմատդրութեան ներքև ունենալով այս ոսկին, Անգլիոյ Պանքան կարող կը լինի մինչեւ 75 միլիոն ֆր. ի արժողութեամբ նոր պանքնոտներ հանելու. զի Անգլիոյ Պանքան այնչափ պանքնոտներ միայն կրնայ հանել որչափ ոսկի մետաղ ունի իւր գանձարանին մէջ։

Եթէ Անգլիոյ Պանքան փոխանակ ոսկւոյ ձողի անգլ. սովերլին վճարել ուզէ, սոսկ ոսկւոյ գնով պիտի ընդունուի Ֆրանսայի Պանքային կողմէ։

ՄՈՆԹԻՈՆ

Նոյմ. 20ին ի Փարիզ տեղի ունեցաւ ֆրանսական Ակադեմիոյ տարեկան նիստն, յորում բաշխուեցան Մոնթիոնի մրցանակներն առաքինութեան գործերու և գրական բարոյացուցիչ երկերու համար։ Այս տարի Պ. Լէոն Սէ արտասանեց ողորմական բանախօսութիւնը Մոնթիոնի և իւր մրցանակաւորաց վրայ։ Ֆրանսայի այն մեծ բարերարն, որ դարուց ի դարս պիտի յիշուի իբրեւ մարդկութեան մեծագոյն բարերարներէն մին, թէեւ իւր մրցանակներ «ֆրանսացի աղքատներուն» միայն յատուկ լինին, բարեգործութեան համար առատաձեռն, բայց իւր անձնական ծախուց մէջ յոյժ խնայասէր էր։ Երբ 1789ի դէպքերուն վրայ շատ մը արքայականք Ֆրանսայէն դուրս ելան, Մոնթիոն առատաձեռնօրէն կը նպաստէր ֆրանսացի դաղթականներուն ի Լոնտոն։ Նապոլէոն Պոնափարթի հիւպատոսական պետութեան օրով Մոնթիոն լսեց տիկնոջ մը զանգատն, որոյ ինչքը դրաւուած լինելով ի Ֆրանսա, կ'ըսէր թէ Ֆրանսա վերադառնալու համար հինգ ոսկի չունենալուն պատճառաւ չի կրնար իւր իրաւունքը պաշտպանել։ Յաջորդ օրն անստորագիր նամակ մը հինգ ոսկի ստացաւ։ Անմիջապէս Փարիզ գնաց, իւր մեծագին ստացուածոց տիրացաւ, և Անգլիա վերադարձաւ՝ վերջնապէս ի Ֆրանսա հաստատուելէն առաջ իւր գործերը կարգի դնելու։ Մոնթիոն տեսաւ տիկինն և հարցուց. «Փարիզ դացեր և ձեր գործն յաջողցուցեր էք. բայց արդեօք հետամուտ եղա՞ք իմանալու թէ ո՛վ ղրկած էր ձեզ հինգ անգլ. ոսկին որով կրցաք Փարիզ երթալ։» — «Անկեղծապէս ըսեմ որ հետամուտ չեղայ իմանալու. անշուշտ անկեղծ բարեկամի մը նուէրն էր, և եթէ գաղտնիքն իմանալ փորձէի, դուցէ սրտնեղութիւն պատճառէի։» — «Բայց քանի որ ձեր ստացուածքը ձեռք բերիք, պէտք է աշխատիք իմանալ նուիրատուին անունը։» — «Կ'օգնէ՞ք ինձ որ դտնեմ զինք»։ — «Հեռուն երթալու պէտք չունիք»։ — «Ուրեմն, դո՞ւք ղրկեցիք հինգ ոսկին,» հարցուց տիկինը զարմացմամբ և շնորհակալութեամբ։ — «Այո՛, և կը խնդրեմ որ իմ հինգ ոսկիս ետ տաք»։ — Եւ առաւ, զի անով ուրիշ բարիքներ ալ կրնար ընել։

Ի ՌՈՒՍԻԱ

Մաղկի համաճարակ մը կը տիրէ Փեթերսպուրգի մէջ, և ռուսական մայրաքաղաքին բնակչաց ամէն դասերուն մէջ են։ Հաղարաւոր հարուստներ և աղքատներ ամէն օր կը պաշարեն կառավարական պատուաստիչներն, որք ամենայն փութաջանութեամբ հանդերձ չեն բաւեր այնչափ խնդրանաց։ Պատուաստն, — ո՛չ Տքթ. Քոխի պատուաստն, այլ ձիերուն ծաղկի պատուաստը, մեր հին բարեկամն, Աբէ-Եէի ընթերցողաց վաղեմի բարեկամն, — անբաւական կուգայ։ Փեթերսպուրգի կառավարիչ զօրավար Կրօսէը ամէն տեսակ առողջապահական հրամանագրեր կը հանէ, և պատուաստումը պարտաւորիչ կը հռչակուի ամէն վարժարանաց և հանրային հաստատութեանց մէջ։ Տոքթորք կը սեն թէ տիրող համաճարակը կարծուածին չափ ահռելի չէ, բայց իշխանութիւնք պատեհ առիթէն օգուտ կը քաղեն Փեթերսպուրգի ժողովուրդն մաքրութեան և առողջապահութեան պարտաւորելու համար։ Թէեւ մեծ մայրաքաղաք բայց քան մեծի մասին վատառողջ դրութեան մէջ կը գտնուի Փեթերսպուրգ։ Աշնան ողողումնք աւելի սաստկացուցին այս ընդհանուր վատառողջ վիճակ։ Դիտուած է որ հնտախտ և այլ տարափոխիկ համաճարակներ մեծ ողողումներէ ետքը կը ծագին։ Ռուս կառավարութիւնը կը խորհի արմատական միջոցներ ձեռք առնուլ՝ մայրաքաղաքին պարբերական ողողմանց առաջքն առնելու համար։

* * *

Ռուսիոյ ճանապարհաց և հաղորդակցութեանց նախարարին տարեւոյս ամրան մէջ կատարած ընդհանուր պրոտոյին արդիւնքն եղաւ կարեւոր բարւոքմանց իրագործումը Նեւա և Վոլկա գետերու ջրանցներուն վրայ, որք գՊալթիկ Կասպից ծովուն հետ կը միացնեն։ Այս բարւոքմանց յատկացաւ 12½ միլիոն ռուպլ ծախք։ Օնէկա լճին հարաւակողմը Վիթէկրա գետին ջրանցն աւարտեցաւ անցեալ շաբթուն, և կատարուած հանդէսին առթիւ, Զարն արտօնեց՝ ըստ սովորութեան՝ ուխտաւորելոյ մը սահմանումն, ուր մշտապէս մոմ պիտի վառի ի յիշատակ Մեծին Պետրոսի և արդի Կայսեր, որոց մին սկսած և միւսն ի գլուխ հանած և բարւոքած է այս գետային կարեւոր ջրանց։

* * *

Թորասանի պարսիկ կուսակալը զօրավար մը ղրկեց ողջունելու Անդրկասպեան նահանգին ռուս կուսակալը՝ Բրաֆոթքին զօրավարը։ Պուլսարա, որ գրէթէ ռուսական նահանգ մը դարձած է, նոյն բանը կ'ընէ։ Ռուս կառավարութիւնն այնպէս բրած է որ ի կեդր. Ասիա ռուս կուսակալ մը ղրկուելուն պէս Թորասանի պարսիկ կուսակալը պէտք է բարձրաստիճան մէկը ղրկէ նորա պաշտօնը շնորհաւորելու։

=Նշանաւոր Մէյէրհոլտ կ'իմանայ թէ տեղւոյն անգլ. դեր-հիւպատոսն իւր մեծաւորին՝ ընդհանուր հիւպատոսին կողմէ դատապարտուած է երկամեայ առտնին բանտարկութեան և թոշակէ զրկման, անգլիացի տոքթոր մը անարդելուն համար։

=Զարեւիչն իրեն հետ կը տանի Ս. Անդրէասի ռուսական առաջնակարգ պատուանշանը՝ Ճափոնի Կայսեր նուիրելու յանուն Ռուսիոյ Կայսեր։ Ճափոնէն Զարեւիչը Վլատիվոսթոքի ճամբով Սիպերիա պիտի երթայ, և անտի Փեթերսպուրգ պիտի դառնայ։

ՆԱՄԱԿ ԼՈՆՏՈՆԷ

Աբէ-Եէի խմբագրականի մը առթիւ.— Ցիշատակներ Պոլսի առաջնակարգ վարժանէ մը.— Արտասանական վարժութիւնք Լոնտոնի դպրոցաց և Փարէերու մէջ.

Աբէ-Եէի 2035 թուի «Կարգալու ճաշակն և արուեստն» խորագրով իրմ բագրականն յուսամ կարդացուեցաւ շատերէ։ Առանց սերտիւ խորագրիս կապուելու, կը փափաքիմ նոյն ուղղութեամբ քանի մը խօսք ընել այս անդամ, քանի որ առիթը կը ներկայէ մեզ վերոյիշեալ յօդուածն։

Ձշմարիտ է դժբախտաբար թէ մեր Թուրքիոյ վարժարանաց մէջ արտասանութեան և ճարտարախօսութեան կարեւորութիւն չտրուիր, և կամ աւելի մեղմելով ըսենք պէտք եղածին չափ կարեւորութիւն չտրուիր, պարագայ մը որ բնականաբար վարժարանի մը ծրագրի թերութիւնը կը պարզէ։ Շատ մը ճիգերէ և մասնաւոր ջանքերէ յետոյ ամավերջի հանդէսներու մէջ հանդիսականաց ներկայացեալ արտասանական կտորներէ իսկ դատելով կարելի է կարծեմ (առանց կեղծաւորութեան անշուշտ) ըսել թէ մեր սանունք արտասանական վարժութեան և կրթութեան մէջ շատ ետ մնացած են, ոչ այնչափ իրենց անհոգութենէն թերեւս քան որչափ վարժարանաց տեսչութեանց անտարբերութենէն։ Ստիպուած ենք հաստիկ այս եզրակացութեան երբ կը տեսնենք թէ դաստուց ջանիւք Եւքլիտի կնճռոտ նախադասութիւնք կը լուծուին և «իչու կամուրջ» կոչուածն տափարակ ճամբու մը չափ դժարութիւն չներկայեր։ Նպատակէս բացարտկապէս հեռի է դպչիլ այս կամ այն կրթական հաստատութեան, բայց հաստատելու համար թէ ինձ բոլորովին անծանօթ խնդրի մը վրայ չէ որ կը խօսիմ՝ ներսուի ինձ դպրոցական փորձառութենէս քանի մը յիշատակութիւններ ընել ատանոր, պէտք եղած երախտագիտական զգացումը տածելով միանգամայն միւնոյն կրթարանի, որուն վրայ պիտի մասնաւորեմ խօսքս։

Կ. Պոլսի առաջնակարգ վարժարանի մը մէջ աչակերտելու բաղդն եմ ունեցած։ Այդ վարժարանի ծրագրի համեմատ ամէն չորեքշաբթի կէս օրէ վերջն արտասանական վարժութեանց սահմանուած էր։ Որոշեալ ժամուն ամբողջ ուսանողք կը հաւաքուէին դասարանի մէջ և բեմին վրայ իրարու ետեւէ կ'երեւէին ատենաբանք, կամ արտասանողք՝ եթէ կ'ուզէք։ Ամբողջ աչակերտաց առջեւ ելնելէ առաջ ճարտասանութեան դասատուն սովորաբար պէտք եղած ուղղութիւնն կուտար աչակերտին, որով և քիչ շատ արտասանական յաջող արտադրութիւններ սպասել իրաւացի էր։ Ուրիշներուն պատոյն դպչելու փափաք չունիմ, բայց կարծեմ իմ պատուոյս ինձմէ աւելի ոչ ոք կրնայ նախանձախնդիր ըլլալ։ Ասսկի սակայն խոստովանութիւնս, զոր կ'ընեմ միտքս որոշապէս բացատրելու համար, ամչնալով հանդերձ, թէեւ կարծեմ նոյն ատեն թէ դպրոցին տեսչութեան եւս կարեւոր մասնը կ'ինայ այս ամօթէն։ Այս ըսածներս անձնական ըլլալով մէկտեղ կը հաւատամ թէ սոքա շատերու փորձառութեան կրկնութիւնքն են։ Ըսի թէ իւրաքանչիւր աչակերտ իւր կարգին բան մը դոց ընելու և բարձրագոյն կարգի ուսանողն ալ իր գրածը դոց ընելու էր։ Տարին հազիւ երեք անդամ միայն կարգս կուգար, և այդ կարգս դալուն բան մը դոց ընելով նշանակեալ օրը զայն արտասանելու էի երկու հարիւրի մօտ աչակերտաց և մի քանի դասատուաց առջեւ։ Ինձ համար ճըդնաժամ մ'էր այդ, և առիթը փախցուցնել՝ ուրախանալու (անմտաբար թէեւ) առիթ կուտար ինձ։ Կայնել այդ բազմութեան առջեւ և առանց դողդողալիքի մէջ։

—Տուն մը, ուր պարտէզ մը կայ, որ հօրս կը վերաբերի։

—Հասկցայ, ըսաւ դաստիարակուհին ժպտելով, Պ. Ատրիէն ձեր հօրը բարեկամներէն մին է։

—Ոչ, պատասխանեց Օռօռ գլուխը ցնցելով. երբ Բարիզէն դարձաւ, շատ բարկացաւ... Օ՜հ, այնպէս բարկութի՛ւն մը ցուցուց որ... եւ Ատրիէնը վռնտեց։

—Ըսել է Պ. Ատռիէն ձեր հօրը բացակայութեան ատեն եկաւ ի Քօրտըլիէռ։

—Այո։

—Ինչո՞ւ եկաւ հոն։

—Զիս տեսնելու եւ ինձ հետ խօսելու համար։

—Առաջ արդէն քանի մը անգամ տեսած էիք զինքը։

—Երբեք տեսած չէի զայն։

—Բայց անիկա կը ճանչնա՞ր զձեզ։

—Զեմ գիտեր. իմ երգելս լսեր էր։

—Եւ սկսաւ ցած ձայնով երգել առաջին բառերն այս տունին։

«Օր մը Տիրն ըսաւ Վարդին։»

Ապա շարունակեց,

—Զիս տեսնելու համար պատին վրայ ելած էր։ այն ատեն պարտէզին դուռն իրեն բացի։

—Բայց հարկաւ մինակ չէիք ի Քօռտըլիէռ։

—Ֆրանչէսքաին հետ էլ։

—Ֆրանչէսքա՞։

—Այո, բարի Ֆրանչէսքան, մեր սպասուհին. շատ կը սիրէ զիս, բարի Ֆրանչէսքան, միայն թէ շիսսիր, համր է։

—Մայրերնիդ ձեր հետ չէ՞ր Քօրտըլիէռի մէջ։

—Ոչ։ Տեսէք ինչ կայ, մայրս...

Ցանկարծ լռեց։ Միտքը եկաւ որ իր հօր ըրած գլխաւոր պատուէրներէն մէկն էր չյայտնել դաստիարակուհւոյն թէ առանց իր մօրն ապրած էր յիտալիա, ի Զուիցերիա, յետոյ ի Քօռտըլիէռ։

—Է՞, մայրերնի՞դ, հարցուց տիկին Տիւռան։

—Բարիզ էր։

—Ձեր հօրը հե՞տ։

—Այո։

—Ուրեմն դուռը բացի՞ք այդ երիտասարդին զոր Ատրիէն կը կոչէք, անծանօթի մը։

—Գիշ ըրի։

—Այո, սիրելի աղջիկս, գէշ էք ըրեր։ այսօր չեմ ըսեր ձեզ ինչու համար գէշ էր այդ ըրածնիդ։ վերջը պիտի բացատրեմ և այն ատեն պիտի հասկնաք։ Վերջապէս, ի՞նչ ըսաւ ձեզ այդ երիտասարդը։

Օռօռի աչքերն արցունքով թրջեցան, ինչ որ յայտնեց թէ անզգայ չէր մնացած իր դաստիարակուհւոյն առաջին կշտամբանքին։

—Շատ բաներ, պատասխանեց քիչ մը վարանոտ ձայնով մը. ըսաւ թէ գեղեցիկ էի, թէ սքանչելի կերպով կ'երգէի. ըսաւ թէ կը սիրէր զիս։

Տիկին Տիւռան զայրոյթէն սարսուռ զգաց։

—Եւ գրկեց զձեզ, ըսաւ, խորապէս տխրած։

—Ո՛հ, առաջին օրը չգրկեց զիս։

—Ըսել է շա՞տ անգամներ եկաւ ի Քօրտըլիէռ։

—Այո, շատ անգամներ։

—Բայց, այդ միջոցին, ինչ կ'ընէր Ֆրանչէսքան, ձեր համր սպասուհին, գոչեց դաստիարակուհին։

—Ո՛հ, Ֆրանչէսքան գոչ չէր. մինչեւ ետքը կը մրմռար. պարտիզին մէջ, տան մէջ քայլ առ քայլ մեզ կը հետեւէր. մեր բոլոր ըսածներուն մտիկ կ'ընէր։

Տիկին Տիւռան գոհունակութեան հառաչ մը արձակեց։

—Մնացեալը կը գուշակեմ, ըսաւ, երբ ձեր ծնողքը դարձան Բարիզէն, Ատռիէնն յանկարծ ձեր քովը գտած են և վռնտած են այդ անծանօթ մարդն, որ յանդգնած էր մինչեւ ձեզ մօտենալ։

Օռօռ գլուխը ծռեց։

—Այսպէս, շարունակեց դաստիարակուհին, երբ Ատռիէն գրկեց զձեզ, ասիկա տհաճութիւն չպատճառե՞ց ձեզ։

—Ոչ, հաճոյք զգացի։

Այնչափ համարձակ որչափ միամիտ այս պատասխանէն վերջը՝ բաւական երկայն լռութիւն մը տիրեց։

Դաստիարակուհին մանկամարդ աղջկան վրայ սեւեռած էր իր ջինջ, խորին, թափանցնող նայուածքն, որպէս թէ անոր աչքերուն մէջ ուզէր կարդալ ինչ որ կ'անցնէր անոր հոգւոյն մէջ։

—Օ՛ն, ըսաւ ինքնիրեն, այդ ժպիրհ երիտասարդին խօսքերը չեն պղծած իր ամբծութիւնն, իր հոգւոյն մաքրութիւնն։

Ցետոյ Օռօռն իր կուրծքին վրայ սեղմելով, անոր ճակտին վրայ համբոյր մը դրաւ։

—Ինչ մը, ինչ մը, ինչ մը կայ, մայրս...

Ցանկարծ լռեց։ Միտքը եկաւ որ իր հօր ըրած գլխաւոր պատուէրներէն մէկն էր չյայտնել դաստիարակուհւոյն թէ առանց իր մօրն ապրած էր յիտալիա, ի Զուիցերիա, յետոյ ի Քօռտըլիէռ։

—Է՞, մայրերնի՞դ, հարցուց տիկին Տիւռան։

—Բարիզ էր։

—Ձեր հօրը հե՞տ։

—Այո։

—Ուրեմն դուռը բացի՞ք այդ երիտասարդին զոր Ատրիէն կը կոչէք, անծանօթի մը։

—Գիշ ըրի։

—Այո, սիրելի աղջիկս, գէշ էք ըրեր։ այսօր չեմ ըսեր ձեզ ինչու համար գէշ էր այդ ըրածնիդ։ վերջը պիտի բացատրեմ և այն ատեն պիտի հասկնաք։ Վերջապէս, ի՞նչ ըսաւ ձեզ այդ երիտասարդը։

Օռօռի աչքերն արցունքով թրջեցան, ինչ որ յայտնեց թէ անզգայ չէր մնացած իր դաստիարակուհւոյն առաջին կշտամբանքին։

—Շատ բաներ, պատասխանեց քիչ մը վարանոտ ձայնով մը. ըսաւ թէ գեղեցիկ էի, թէ սքանչելի կերպով կ'երգէի. ըսաւ թէ կը սիրէր զիս։

Տիկին Տիւռան զայրոյթէն սարսուռ զգաց։

—Եւ գրկեց զձեզ, ըսաւ, խորապէս տխրած։

—Ո՛հ, առաջին օրը չգրկեց զիս։

—Ըսել է շա՞տ անգամներ եկաւ ի Քօրտըլիէռ։

—Այո, շատ անգամներ։

—Բայց, այդ միջոցին, ինչ կ'ընէր Ֆրանչէսքան, ձեր համր սպասուհին, գոչեց դաստիարակուհին։

—Ո՛հ, Ֆրանչէսքան գոչ չէր. մինչեւ ետքը կը մրմռար. պարտիզին մէջ, տան մէջ քայլ առ քայլ մեզ կը հետեւէր. մեր բոլոր ըսածներուն մտիկ կ'ընէր։

Տիկին Տիւռան գոհունակութեան հառաչ մը արձակեց։

—Մնացեալը կը գուշակեմ, ըսաւ, երբ ձեր ծնողքը դարձան Բարիզէն, Ատռիէնն յանկարծ ձեր քովը գտած են և վռնտած են այդ անծանօթ մարդն, որ յանդգնած էր մինչեւ ձեզ մօտենալ։

Օռօռ գլուխը ծռեց։

—Այսպէս, շարունակեց դաստիարակուհին, երբ Ատռիէն գրկեց զձեզ, ասիկա տհաճութիւն չպատճառե՞ց ձեզ։

—Ոչ, հաճոյք զգացի։

Այնչափ համարձակ որչափ միամիտ այս պատասխանէն վերջը՝ բաւական երկայն լռութիւն մը տիրեց։

Դաստիարակուհին մանկամարդ աղջկան վրայ սեւեռած էր իր ջինջ, խորին, թափանցնող նայուածքն, որպէս թէ անոր աչքերուն մէջ ուզէր կարդալ ինչ որ կ'անցնէր անոր հոգւոյն մէջ։

—Օ՛ն, ըսաւ ինքնիրեն, այդ ժպիրհ երիտասարդին խօսքերը չեն պղծած իր ամբծութիւնն, իր հոգւոյն մաքրութիւնն։

Ցետոյ Օռօռն իր կուրծքին վրայ սեղմելով, անոր ճակտին վրայ համբոյր մը դրաւ։

Սակայն, աղջկան դիմագծերուն մէկ շարժումէն, գուշակեց որ ամէն բան ըսած չէր իրեն։ Արդ, այդ աղջիկն որ իրեն յանձնուած էր, որ իրեն պիտի վերաբերէր, պէտք չէր որ բան մը ծածկէր իրմէ։ Այդ անակնկալ յայտնութիւնը զոր Օռօռ իրեն ըրած էր, ուսումնասիրութեան շահագրգիռ նիւթ մը մատակարարած էր իրեն. իր բարոյական կարողութեանց առաջին և լուրջ քննութիւն մն էր զոր աղջիկն անցուցած էր։

—Սիրելիս, ըսաւ քաղցր ու գորովալից ձայնով մը, քանի մը հարցում ալ պիտի ուղղեմ ձեզ, եւ պիտի պատասխանէք ինձ, այնպէս չէ՞, համարձակութեամբ ինչպէս քիչ մը առաջ։

—Այո. պատասխանեց Օռօռ։

—Հայրերնիդ Ատռիէնը վռնտուէն վերջը նորէն տեսա՞ք զայն։

—Այո, մէկ անգամ մը։

—Նորէն Քօռտըլիէռի՞ մէջ։

—Այո։

—Հայրերնուդ կամ մայրերնուդ իմացուցի՞ք ատիկա։

—Ոչ։

—Ինչո՞ւ։

—Չհամարձակեցայ։

—Ո՛հ, կը տեսնէք, սիրելիս, կը տեսնէք... կը զգաք որ գէշ էք ըրեր։

Օռօռ եղնակի մը պէս կարմրեցաւ։

—Վերջապէս, ըսաւ դաստիարակուհին, անգամ մը տեսաք զիրար, այդ տեսակցութեան մէջ ի՞նչ ըրիք։

—Պարտիզին պատին վրայ էր անիկա...

—Առջի անգամուա՞ն պէս։

—Այո։ Ցած ձայնով զիս կանչեց և նամակ մը նետեց ինձ։

—Քովերնի՞դ է այդ նամակը։

—Ոչ, կարդալէս վերջը կտոր կտոր ըրի։

—Կը յիշէ՞ք թէ ինչ կ'ըսէր այդ նամակին մէջ։

—Այո։

—Ըսէք տեսնեմ։

—Կ'ըսէր թէ Ատռիէն զիս չէր մոռցած, թէ միշտ պիտի սիրէր զիս, պատասխանեց Օռօռ ցած ձայնով։

—Այդչա՞փ։

—Կ'ըսէր թէ հետեւեալ օրը, ժամը տասն եւ մէկին, անպատճառ պէտք էր որ դտնուէի պարտիզին դրան առջեւ, թէ Ատռիէն ալ հոն պիտի ըլլար, եւ թէ բան մը ունէր ինձ ըսելու...

—Թշուառակա՜ն, վա՜ռ, մրմռաց դաստիարակուհին...

Ցետոյ բարձր ձայնով,

—Ուրիշ ի՞նչ կ'ըսէր։

—Ալ ուրիշ բան մը չեմ յիշեր։

—Եւ հետեւեալ օրը, ժամը տասնեմէկին, ձեր հօրն ու մօրն հսկողութիւնը խաբելով, առանց ազմուկ հանելու, տուն էն դուրս ելաք և պարտէզին դուռը գացիք, այնպէս չէ՞։

—Ոչ, պատասխանեց Օռօռ, չկրցայ։

—Ա՜հ... ինչո՞ւ։

—Որովհետեւ այն գիշերն իսկ, միւնոյն ժամուն, Քօռտըլիէռէն մեկնեցանք Բարիզ դալու համար։

(Շարունակելի)

—) 86 (—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՈՐԴ

ԹՇՆԱՄԻՆ

Եւ անմիջապէս, խորհրդաւոր կերպարանք մը առնելով, շարունակեց.

—Միւնոյն բանն զգացի, որ այսպէս սիրոս բարախեցուց, երբ նա զիս գրկեց։

—Որո՞ւն խօսքը կ'ընէք։

—Անո՛ր։

—Անոր,

լու ու կմկմալու բան մ'ըսել իմ կարողութենէս վեր էր բոլորովին։ Հասկցնել ուզածս այդ չէ, սակայն, չգիտեմ թէ այդ ոչ ոքի փոյթն է։ Զորս տարի մնացի այդ առաջնակարգ վարժարանի մէջ։ Ընթացքն ալ աւարտեցի, վկայականն ալ առի, և սակայն ճշմարտութիւն խօսած ըլլալու համար պէտք է ըսեմ որ այդ արտասանական վարժութիւնք մաղի չտի օգտակարութիւն չունեցան ինձ համար։ Կը սիրեմ՝ հաւատալ թէ այս աննախանձելի դիրք ամենուն չէր վիճակած։ Կը նախանձիմ այդպիսեաց՝ զերեզք բաղդաւոր անուանելով։ Պատրաստ եմ խոստովանիլ թէ ես անփոյթ դտնուած եմ, և նոյն ատեն սակայն վստահ եմ թէ մեծարգոյ ուսուցիչներս ալ աւելի եւս անփոյթ էին կատարել իրենց պարտքը յայտնի։ Զեմ վարանիր յայտնել թէ անձնական հետաքրքրութիւն կամ հաւատարմութիւն կոչուածն մեծ դեր կը կատարէ այսպիսի պարագայի տակ և թէ անձիւր ուսանող մեծ խընամք տանելու է մշակել ուսման և արուեստի այդ ամենակարեւոր ճիւղն՝ համոզուելով թէ շնորհքով կարդալ և խօսիլն ալ շնորհքով գրելէ նուազպանծալի կարողութիւն մը չէ։ Պէտք է սակայն չեշտել թէ վարժարանաց իշխանութիւնք պարտին մասնաւոր խընամք տանիլ արտասանական կրթութիւններ պարտաւորիչ և հրապուրիչ ընելու համար։ Ցաւանի է թէ այս երկրորդ կէտը մեծ կարեւորութիւն ունի ուսանողաց մէկ ստուար մասին համար որք կարեւորէն աւելի դիւրինը ընտրելու փորձութիւնն ունին։ Անցնինք այժմ Լոնտոնի վարժարանաց։

— —

Այս տեղ միջնակարգ վարժարանք և յաճախ թաղային վարժարանք իսկ ունին արտասանութեան մասնաւոր դասեր, տեսական թէ գործնական։ Ճարտասանութեան համար եւս կազմրած են դասեր ու կարգեր նման աշխարհագրութեան կամ թուաբանութեան դասերու։ Բաց աստի վարժարանք ունին իրենց վիճաբանութեան ակումբներն։

Քանիցս պատեհութիւն ունեցած եմ ներկայ դտնուիլ հմայարանական վիճաբանութենց։ և մարդ վիճաբանութենց վրայ գաղափար մ'առնելու համար պէտք է լսել ադոնց արուեստի բացատրութիւններն և ճարտար դարձուածքներն։ Այս կարգի վիճաբանութիւնք անգուգական օգտակար են անշուշտ վիճաբանութեան մառնակցողաց, բայց չեմ կարծեր որ նուազ օգտակար ըլլան ունկնդրաց համար։

Զեմ գիտեր ինչո՞ւ, մեծ գժուարութիւն մը ունիմ այսօր հին յիշատակներ և անոնց բաղդատութիւնները մոքէս հեռի պահել։ չեմ կրնար յաջողիլ սակայն, ուստի տեղի տալով նորէն մէջ կը բերեմ Պօլսի կազմակերպութիւններն։ Կաճառի մը խօսքը լսեցինք ժամանակին։ ո՞ւր մնաց այդ։

Կաճառին անդամաց անուններն իսկ հրատարակուեցան ատենին կարծեմ, և ես պահ մը այնպէս կարծեցի թէ Աբնէլի հետեւեալ թուին մէջ ալ Կաճառին նստին մէկ նկարագրութիւնը պիտի կարդային։ Թերեւս այս բոպէին իսկ Կաճառի կազմակերպութեամբը պարապողներ կան։ Ներելի՞ է ուրեմն փոքրիկ դիտողութիւն մ'ընել։ Կաճառի անդամաց անուանց ցուցակին մէջ կը սպասէի դրտնել Հայ ազգի պատուաբեր գիտնականի մը Բրոֆ։ Ցակոբոս Հէֆիզեանի անունն։ Ինչո՞ւ համար ադեօք դուրս ձգուած էր յարգոյ Բրոֆէսորին նման հանճարեղ Հայու մը անունն որ կրնար պատիւ բերել ո՛և է գիտական և գրական կազմակերպութեան։ Այս ալ անցողաբար անշուշտ, եթէ տեղեկութիւններս ուղիղ են։

— —

Մօտ օրերս կը յուսամ ներկայ դտնուիլ Բրիտանիոյ Փիլիսոփայական ընկերութեան վիճաբանութեան մէկ քանի նստերու և ան ատեն թերեւս առիթ ունենամ մատչն տեսնել հրաչակաւոր խօսողներն և վիճաբանողներ։ Բնական է սնշուշտ երեւակայել թէ խորհրդարանի անդամը և եկեղեցեաց քարոզիչք յաւ խօսողներու մէջ առաջնակարգ դիրք մը կը բռնեն։ Շիտակ է։ Բարլամէնդն ունի իր ճարտասան անդամներն, այլ ունի նաեւ երկու խօսք քով քովի բերելու անկարող անդամներ։ ԱՐՄԷՆ ԴՆՈՒՆԻ

Լոնտոն, 18 Նոյմ.

ԱՍՏՂ ԲԵԹԼԷՀԷՄԻ

Ա.

Սկզբնաւոր Ճշմարտութիւն

Քրիստոնէական իրաւունքնդ վարդապետութեանց հեթանոսական մտացածին գաղափարներու վրայ գեռ եւս ըստ արժանւոյն չը պատուաստուելիս յառաջ եկած մոլորութեամբ մը, մինչդոն արար չուներ մինոյն օրենքս ենթակայ միակ տիեզերքը երկու օրէնք՝ բնական և գերբնական տիրապետութեան, վերածելու և որով իրաց երևոյթներն մեծաս պատրանօք մեկնելու, արդի մեթոտին ձախող ստեսութեանը ենթարկուելու փորձութիւնը նշանակելու փոքր մը է։ կը Հարունալուի վաճառիլ ի գրավաճառս ի նոյն դիր 5 դրշ։

[Նշնութեամբ։] 4—5

ԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն։ Խրիմեան Սրբազան՝ իւր հետը ունենալով Պատրիարքարանի գործակատար Տիրէնկեան Աբրահամ էֆէնտին՝ երէկ Բ։ գուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր։ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Ն։ Սրբազնութիւն, որ մտադիր է ուխտի համար երուսաղէմ ուղեւորիլ, Մեծ-Եպարքոսէն արտօնութիւն խընդրեց։

Նոյն պահուն Ն։ Բարձրութեան մօտ կը գտնուէին նաև Վսեմ։ Մաքսուտ Սիմոն պէյ և Վսեմ Աբիկ էֆ։ Ունենան։

Ամեն։ Խրիմեան Սրբազան մէկ քանի օրէն Երուսաղէմ պիտի ուղեւորի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆԵՐ ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ

Սարուխան գաւառին (Մանիսա) կառավարիչ անուանեցաւ Քեամիլ պէյ, նախորդ նախարար ոստիկանութեան։

Սերէզ գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Ճավիտ փաշա, կառավարիչ Սարուխանի։

Կրթական նախարարութեան հաշուակալ անուանեցաւ նոյն նախարարութեան հաշուակալութեան տնօրէն Շիւքրի պէյ, որուն այս առթիւ Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ։

Նոյն նախարարութեան հաշուակալութեան տնօրէն անուանեցաւ Սուլթանիյէ վարժարանին արկղակալ Ապտուլլահ էֆէնտի, որուն այս առթիւ Սանիյէ Միւթէվարիի աստիճան տրուեցաւ։

Պրուսայի Էսկիշէհր գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Խայրի էֆէնտի, տնօրէն նախնական Միւքիյէ վարժարանին Սէրէզի։

Նոյն նահանգին Կէմլիյիկ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Սայիտ պէյ, գայմագամ Միխալիճի։

Նոյն նահանդին Միխալիճ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Խալիտ պէյ, գայմագամ Կէմլիյիկի։

— —

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Բժշկական վարժարանի մորթի հիւանդութեանց ուսուցիչ դերմանացի Ցբթ։ Փոն Տիւրինկի և Մաարիտի օսմանեան դեսպանատան զինուորական կցորդ հաղարապետ Եավէր պէյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կայս։ անձնապահ զօրաբանակի Ա։ դնդին Ա։ վաշտին բժիշկ դեր-դնդապետ Ձիվանի պէյի և շոգենաւային Բաքէ ընկերութեան Ռոմիլի շոգենաւին առաջին նաւապետ Պ։ Լիւսիէն Կայքի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Կարնոյ ոստիկան-զինուորաց դնդին Գ։ վաշտին հաղարապետ Ահմէտ Շիւքրի պէյի։

— —

Ի ԿՈՑՍ։ ՊԱԼԱՏ

Բարձր։ Շէյխ-Իւլ-Իսլամ էֆէնտին, Դատական նախարար Վսեմ։ Բիզա փաշա և Քաղաքապետ Բրսվան պէյ երէկ առաւօտ յաջորդաբար կայս։ պալատ գնացին և Վեհ։ Սուլթանի հրամաններն ստանալով երենց պաշտօնատեղիները դարձան։

— —

ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Մեծ-Եպարքոս Բարձր։ Քեամիլ փաշա երէկ առաւօտ ի Թերա անգլիական դեսպանատունը գնաց և տեսակցեցաւ դեսպան Սըր Ռ։ Հուայթի հետ։

— —

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Ցունաց Պատրիարքարանի Սինոդն և Քաղաքական ժողովն այսօր համագումար նիստ կընեն լսելու համար Բ։ Դրան կողմէ զրկուած եպարքոսական պաշտօնագիրն, որ կը վերաբերի եկեղեցական առանձնաշնորհմանց։

— —

ԻԶՄԻՐԻ ՔԱՐՈՒՔՈՒՆՔ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր չորեքշաբթի աւուր նստին մէջ քննեց և վաւերացուց պայմանագրի ծրագիր մը՝ որուն համեմատ, ինչպէս որ Վեհ։ Սուլթանը փափագ յայտնած էր, Պ։ Կառնէ յանձն կ'առնու ընկերութիւն մը կազմել, յանուն կայս։ կառավարութեան գնելու և շահագործելու համար Իզմիրի քարափունքը։ Նախարարաց Խորհրդոյ տեղեկագիրը նոյն երեկոյին իսկ կայս։ պալատ զրկուեցաւ և կայս։ Իրատէին ելլելուն կը սպասուի։

— —

ԹՈՒՐՔ ԼՐԱԳԻՐՔ

Թուրք լրագիրներէ մէկ քանին ժամանակէ մը ի վեր միմեանց լուրերը կը հերքէին և այս առթիւ յօդուածներ եւս կը գրէին իրարու դէմ։ Արդ, Տպագրական Ցեսչութեան մէկ պաշտօնական ազդը նկատելով որ այդ հրատարակութիւնք օրինական սահմանն անցած են և միմեանց դէմ յարձակումնք կ'ըլլան, պարագայ մը որուն համար կարելի չէ բնաւ թողութիւն ընել, կազդարարէ թէ յետ այսորիկ պէտք է բոլորովին ըղդուչանալ այդ կարգի հրատարակութիւններէ։

— —

ԴՈՒՍԱՍՏԱՆ ՀԱՑ ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԼՈՑ

Մ։-ռ։-Վէր կ'իմանայ թէ խռովարարաց խումբի անդամներէն Վարդ Պատրիարքի համար, որուն դատը մէկ քանի օրէն պիտի տեսնուի Եղեռնադատ ատենին առջեւ, երկու ռուսական փաստաբաններ կարգուած են։

* * *

Փաստաբան Թրնկը Սիմոն էֆէնտի, փոխանորդ Մեկլոնի և Աբրահամի, որք երեքշաբթի օրն Եղեռնադատ ատենին կողմէ հինգական տարուան բերդարգելութեան դատապարտուած էին, Վճռաբեկ ատենին դիմած է այդ վճռոն համար։

— —

Պ։ ԿՈՌՆԷ

Պոլսոյ քարափանց արտօնատիրոջ ներկայացուցիչ Պ։ Կառնէ երէկ առաւօտ կայս։ պալատ գնաց և շնորհակալութիւն յայտնեց ատ դտնուած պահուն Վեհ։ Սուլթանի կողմէ իրեն նկատմամբ եղած մեծարանաց համար։ Պ։ Կառնէ սենեկապետաց միջոցաւ արժանացաւ Ն։ Վեհափառութեան մեծարանաց և իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելով երէկ իրիկուն Փարիզ ուղեւորեցաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

— —

ԿԱՑՍ։ ՁԻՕՍԱՆԱՒ

Վեհ։ Սուլթանի գործածութեան յատուկ զբօսանաւի մը շինութիւնն յանձնարարուած է ի Լոնտոն։ Այդ զբօսանաւ, որուն շինութեան ձեռնարկուած է արդէն, կարելի եղած ամենն ճոխութիւն ու շքեղութիւն պիտի ունենայ։ Թղիկներն եպենոսի ու կաղինի փայտէ պիտի ըլլան։ Շինութեան ծախք հաշուած է 30,300 անգլ։ ոսկի։ Նաւապետ Ահմէտ պէյ պաշտօն յանձնուած է Լոնտոն երթալով, կայս։ զբօսանաւին շինութեան հսկել և ստանալ զայն յետ աւարտման։

— —

ՄՈՒՏԱՆԻԱ-ՊՐՈՒՍԱՑԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Լ։ Հէրբաբ հերքելէ յետոյ այն զրոյց, երբ թէ վեճ ծագած ըլլայ Մուտանիա-Պրուսա-Բիսնեայի գծին արտօնութիւնը խնդրող ձեռնարկուին՝ Պ։ Նակէլմաքէրսի և Գասապայի երկաթուղեայ ընկերութեան միջև, այս գծերուն միջև միացման գծի մը հաստատման առաջարկին առթիւ, կը ծանուցանէ թէ Նախարարաց Խորհուրդը իւր չորեքշաբթի աւուր նստին մէջ քննելով Պ։ Նակէլմաքէրսի վերջնական պայմանագիրը, նպաստաւոր տեղեկագիր մը մատուցած է ի կայս։ պալատ։ Ակից զատ, Վեհ։ Սուլթանին կողմէ յայտնուած փափաքանց համաձայն, Պ։ Կառնէ յանձն առած է Կ։ Պոլսոյ քարափանց շինութեան համար իւր կազմելիք դրամատարց խումբը մասնակից ընել նաեւ Մուտանիա-Պրուսա-Բէօլմահիոյ երկաթուղեայ շինութեան, առ որ սիրայօժար հաւաներ է Պ։ Նաքէլմաքէրս։

— —

ՕՏԱՐ ԱԶՑԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի Կ։ ՊՈԼԻՍ

Բարիզու ամերիկեան դեսպան Պ։ Ռ։ Իթլէլ Ռէյտ իւր կնոջ հետ մայրաքաղաք եկաւ չորեքշաբթի օրը։ Պ։ և տիկին Ռ։ Իթլէլ Օթէլ Ռուսիայ իջեւանած են։

—Նոյն օր, ընտանեօք մայրաքաղաք հասաւ նաև Ցունաստանի արտաքին գործոց նախորդ նախարար Պ։ Տրակումիս որ այցելեց Պոլսոյ նշանաւոր վայրերն, ընկերակցութեամբ հելլենական ընդհ։ հիւպատոսին։ Պ։ Տրակումիս երէկ իրիկուն Վիէննա ուղեւորեցաւ, ուր իւր եղբայրը դեսպանի պաշտօն կը վարէ։

— —

ՄԱՀ Պ։ ՊՐԻՍԻ

Օսմ։ կայս։ Պանքայի Լոնտոնի վարչութեան նախագահ Պ։ Պրիս յանկարծամահ եղեր է։

— —

ԹՐԱՄՈՒՇՑ Ց'ԱԴՐ։ ՊՈԼԻՍ

Յայտնի է թէ Պ։ Թուքաս արտօնութիւն խնդրած է կայս։ կառավարութենէն՝ թրամուէյի գիծ մը հաստատել ՅԱդրիանուպոլիս, երկաթուղեայ կայարաբէն մինչեւ քաղաքին ներսերը։ Այդ գիծ պիտի շինուի Տրքովիլի գրութեամբ, 70 հարիւրորդաց մեղը լայնութիւն պիտի ունենայ եւ քաղաքին բազմամարդ թաղերէն պիտի անցնի։ Այս մենաշնորհի վերաբերեալ պայմանագրի ծրագիրը Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութենէն Բ։ Դուռն յղուած է, Նախարարաց Խորհրդոյն մատուցուելու համար։

— —

ԱՌՈՂՋԱԳԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, Նոյեմբեր 12ին Համի մէջ հնտահատ որ և է դէպք չէ պատահած։ Նոյն օրն Հոմսի մէջ 8 հոգի հընտահատ բռնուեր և առաջուան բռնուածներէն ալ 15 մահեր պատահեր են։

Ատանայի քաղաքին մէջ եւս նոյեմբեր 13ին 2 հոգի հնտահատ բռնուեցան։ Ասոնցմէ մին և առաջուան բռնուածներէն ալ մէկ հոգի մեռեր են։ Նոյեմբեր 14ին եւս հնտահատի որ և է մահ չէ պատահած, սակայն երկու հոգի բռնուած են։ Ատանայի շրջակայից մէջ հնտահատի դէպք պատահած չէ։

Հալէպէն եկած հեռագիր մը եւս կը ծանուցանէ թէ Նոյեմբեր 14ին եւս Հալէպ քաղաքին մէջ հնտահատի դէպք չէ պատահած։ Նոյեմբեր 11ին Այնթապի մէջ հնտահատ 7 մահեր պատահած են և 12ին՝ 2։

— —

ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ

Տպագրական Տեսչութիւնն այս աւուր թուրք լրագրաց միջոցաւ կը ծանուցանէ թէ Կարնոյ, Բաղէշի, Բարբերդի, Էնկիւրիի, Ատանայի և Տրապիզոնի նահանդներէն նոյեմբեր 12 թուականաւ եկած հեռագրերու համաձայն, շնորհիւ Վեհ։ Սուլթանին, այդ նահանդաց մէջ որ և է դէպք չէ պատահած և թէ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

— —

ԵՐԿԱԹՈՒՂԵՈՑ ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Բարձր։ Մեծ-Եպարքոսին նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն իւր որոշումը տուած է՝ Պ։ Հիրշի, Ռումելիի երկաթուղեաց ընկերութեան մէջ ունեցած բաժինն ուրիշի մը վաճառելու համար։ Այս որոշումի հանդերձ տեղեկագրով մը Բարձր։ Մեծ-Եպարքոսին յանձնուած է, Վեհ։ Սուլթանին մատուցուելու համար։

— —

ՀԱՑՏԱՐ-ՓԱՇԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Հայտար-Փաշայի երկաթուղոյ ընկերութիւնը, նկատելով որ Հայտար-Փաշայի քարափը անբաւական է ապրանքներու արտածման ու ներածման, և մանաւանդ փոթորկայից օրերու մէջ շոգենաւային երթեւեկութիւնք անկարելի կը դառնան, ադերագրով մը Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան դիմելով, արտօնութիւն խնդրած է այդ գիծը մինչև Սկիւտար երկարել։ միանդամայն Սելիմիյէ զօրանոցի հարաւային կողմէն փապուղի մը փորել անհրաժեշտ դատուած ըլլալով, խնդրած է որ երբ ընկերութեան պաշտօնեայք քննութիւններ կատարեն, որ եւ է արգելք չը յարուցուի։

Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը քննելով այդ ադերսագիրն և նկատելով որ ընկերութիւնը, ըստ պայմանագրութեան, իրաւունք ունի այդ գիծն մինչեւ Սկիւտար երկարելու, խնդիրը մատուցած է Բ։ Դրան, խնդրելով որ փապուղւոյն տեղը երկաթուղոյ պաշտօնէից կողմէ քննուած պահուն, զինուորական պաշտօնեայք եւս ընկերանան անոնց, հարկ եղած օգնութիւնն ընելու և ապագային որ եւ է դժուարութեան տեղի չտալու համար։

Նախարարաց Խորհուրդն որոշած է նոյն ընկերութեան արտօնութիւն տալ երկաթուղոյ գիծը մինչեւ Սկիւտար երկարելու համար և խնդիրը մատուցած է Վեհ։ Սուլթանի վաւերացման։ Ն։ Վեհափառութիւն եւս հրամայած է տալ խնդրուած արտօնութիւնն եւ միանդամայն հարկ եղած գիւրութիւններն ընծայել օրպէսզի այդ շինութիւն շուտով կատարուի։ Բ։ Դուռը կայս։ սոյն Իրատէն հաղորդած է Սպարապետի Դրան, Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան և Քաղաքապետութեան։

Հայտար-Փաշայէն Սկիւտար շինուելիք գիծը մինչեւ Սալաճաք շինուելիք փապուղիէն պիտի անցնի և հոն փապուղիէն ելնելով ծովեզերքէն մինչեւ Պալատ Իսկէլէսի պիտի երթայ։

Ռուսական դեսպանատան պահակ Բէշլէօ շոգենաւն, որ Պիրէոն եւ Ազէքսանդրիա գնացած էր Զարեւիչին ուղեկցող նաւախումբին հետ, երէկ առաւօտ Պոլիս դարձաւ։

—Քիրէճ Դարբուի մաքսատան մէջ յանձնաժողով մը կազմուեր է՝ բեռնակրաց յատուկ նոր սակագին մը պատրաստելու համար։ Այս յանձնաժողովին կը նախագահէ այդ մաքսատան տնօրէն Բամիզ պէյ, եւ անդամներն են՝ արտաքին մաքսատան տնօրէն Իզզէթ պէյ, ներքին մաքսատան տնօրէն Գէհէթ պէյ, Առեւտրական Սենեկի դեր-նախագահ Ցէրիտ պէյ եւ Զալաբիա Հանօրալը էֆէնտի։

—Այն օսմանեան սպայք որք իրենց զինուորական ուսումը կատարելագործելու համար Գերմանիա պիտի երթան, երէկ իրիկուն Հոպէ փաշայի առաջնորդութեամբ Պերլին ուղեւորեցան արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։ Այս սպայք երէկ Սպարապետի Դուռը գնացին եւ Բարձր։ Սպարապետին ներկայանալով իրենց հրաժեշտի ողջոյնը մատուցին։ Ն։ Բարձրութիւն յորդորներ կարդաց այդ սպայից։

—Եղեռնադատ ատեանն երէկ դատեց Սթաւրաքի անուն յոյն մը, որուն վրայէն Թուրքիա մուտքն արգիլուած վնասակար երկու լրագրեր գտնուած էին։ Ատեանը՝ յառաջ բերուած ապացոյցները բաւական չնկատելով, մեղաւորութեամբ անպարտ արձակեց Սթաւրաքին։

—Սէլանիկէն կը գրեն թէ տեղւոյն ոստիկանութեան պաշտօնեայք Ազէքսանդր Բատովից անուն աւտրիացի մը ձերբակած են։ Այս մարդ, որ հերոսական կառախումբով նոյն քաղաքը գնացած էր, Աւստրիոյ քաղաքի մը մէջ թաղապետութեան գանձապահ ըլլալով տասը հազար ֆիորին գողցած և խոյս տուած էր։ Աւստրիական կառավարութիւնն այդ մարդը ձերբակալելու համար ամէն կողմ հեռագրաւ տեղեկութիւն տուած ըլլալով, Սէլանիկի ոստիկանութիւնն, տեղւոյն հիւպատոսին տեղեկութեան վրայ, ձերբակալած է զնա։ Ալէքսանդր Բատովից օթէլի մը մէջ ձերբակալուած է և վրան 400 ֆիորին ու փոխանակագիր մը գտնուած են։ Այս մարդ Թրիէսթէ պիտի ղրկուի Սէյանիկէն մեկնող առաջին շոգենաւով։

—Ոստիկանութիւնն երէկ հեռաւոր վայրեր աքսորեց եօթը բանտարկեալներ։

—Կայս։ Իրատէ մը հրամայած էր վերցընել հրապարակներու և մեծ փողոցներու վրայ գտնուած տաղաւարներն։ Քաղաքապետութեան պաշտօնեայք երէկ սկսան գործադրել կայս։ այդ հրամանը։ Ի միջի այլոց Սուլթան Պայազիտի մզկիթին չորս կողմը գտնուած տաղաւարներն, յորում սափրիչք և այլն կը բնակէին, վերցուած են։

—Մալազկերտի և շրջակայ գաւառակի մը միջեւ հեռագրական գիծ մը պիտի հաստատուի։

—Ոստիկանութեան Նախարարութեան որոշմամբ յետ այսորիկ գինետանց մէջ երիտասարդ սպասաւորներ չպիտի գործածուին։

—Երէկ առաւօտ Ունգարանի մէջ բեռնակիրք կողովներով հանքածուխ կը փոխադրէին հոն գտնուած մեծերանոցն, երբ մաքսատան պաշտօնեայ մը կասկածելով կողովներէ մին խուզարկեց և երեք հատ ըէվոլվէր գտաւ։ Ասոր վրայ մեծերանոցն եւս խուզարկուելով շատ մը ըէվոլվէրներ և փամփուշտներ գտնուեցան։

ՏՕՔԹ։ ՔՈԽԻ ՊԱՏԿԵՐՔ

Այսօր հրատարակուած «Հաղար և Մանրավէպ»ի Բ։ տետրին մէջ կը տեսնուի Տօքթ։ Քոխի կենդանագիր պատկերը։ Գինն է 30 փարա։

ԱԶԴ

Լամպերիոյ Ս։ Գեորգ եկեղեցւոյ դպրաց սեպհականեալ վաղքիներէն հետեւեալները մահիւլ եղած ըլլալուն ըստ օրինի ազատուած են։ Ծախու առնելու փափաքողք առաւօտեան ժամը 3ին Լամպերիոյ ի Նուռեան վարժարան ընկերութեանս սենեակը բարեհաճին դիմել։

Ա։ Թօփքապու Պայազիտ Աղա փողոց թիւ 5 մէկ պայազիտ ամբողջ տուն մը, և ներքնը եղող թիւ 7 մէկ գինետան ամբողջ միւլքը կը վաճառուի։

Բ։ Լամպերիոյ Սրտի Զէյէպի փողոց ոսկերչի միւնետիկ խանութաւոր աղայի կին տիկին Մաքրուհիի մէկ քարուկիր տունն, իւր մահուանէ յետոյ երեք զաւակաց ժառանգ մնալով, որոց մին անպատակ մեռած ըլլալուն առթիւ յիշեալ տան երեք բաժին մէկ բաժինը կը վաճառուի։

Յիշեալ վաճառմունք թուականս վերնուն և մէկ օր միջոցի մէջ պիտի լրանան։ 15—15

18 Հոկտ։ 90 186

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏԵՂԵԿԱՑՈՅՑ

Էնստիքանէօր Օռիանդալ

Կը խնդրուի այն անձերէն որք խոստացած են ծանուցումներ հրատարակել Արեւելեան Տեղեկացոյցին մէջ, կարելի եղածին չափ փութով ուղարկել զայնս Էնստիթիւտի վարչութեան, ի Զալաթիա, Իզմիրլի Օղլու խան, թիւ 7, նկատելով որ առաջին թիւը մամոյ տակ է արդէն։

369 5—5

ՀԵՌԱԳՐԱՏԱԼՈՒՐՔ

Կ։ ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍՕՐՎԱՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 Նոյեմ։ — Երեսփ։ ժողովը Թագուհւոյն մատուցանելի ուղերձն առանց քուէարկութեան ընդունեց։ Լորտերու ժողովոյն մէջ, Լորտ Սալզպերրի յայտարարեց թէ Լոնտոնի հրապարակն խորին երախտագիտութիւն կը պարտի Անգլիոյ Պանքայի կառավարչին՝ սեպհականաւորական վերջին տագնապին մէջ իւր բռնած ընթացից համար։ Այս խնդրոյ վերայ վիճաբանութիւն բացուցի չէ։ —Լորտ Սալզպերրի յարեց թէ կառավարութիւնը մտադիր չէ քննութիւն բանալ Սթէնլիի վերջապահ գնդին նկատմամբ եղած յայտնութեանց վրայ։ —Լորտերու ժողովին իւր նիստերը դադրեցուց մինչեւ 2 դեկտ։

ԼՈՆՏՈՆ, 27։—Պ։ Կլատսթոն նամակաւ մը կ'ըսէ թէ Պ։ Փառնէլ պէտք է հաստատ մնայ իրրեւ պետ իռլանտական կուսակցութեան։

ՀՌՈՄ, 27։—508 ընտրութեանց մէջէն 496ին արդիւնքն։—ընտրուած են 440 նախարարական, 40 սահմանադրական ընդդիմադիրք, 37 արմատականք, 8 երկրայելիք։ Հաւանականի կը մնան 12 ընտրութիւնք, որք հաւանօրէն կառավարութեան նպաստաւոր ելք պիտի ունենան։

ՖԻԼԻՆՖԻՐԹԷՆ (Հունգարիա), 27։—Բժիշկներն հաստատեցին թէ այս քաղաքին մէջ տիրող համաճարակն Ինֆլուենցա չէ, այլ համաճարակ ժանտատենդ (Ռիֆֆ)։ Հիւանդք 2.000էն աւելի են, յորոց շատեր աշակերտք են։

ՓԷՇԹԱ, 27։ — Դատական նախարարն յայտարարեց Երեսփ։ ժողովոյն մէջ թէ մաճառ կառավարութիւնն օրինական ծրագիր մը կը պատրաստէ, որով պիտի ջնջէ կղերին իրաւարարութիւնը։

ՎԻՆԻԱ, 27։ (Ա։ Հ։ Գ։)—Այսօր պուլկար կառավարութիւնը գերման դրամատերաց հետ կնքեց պայմանագիրն հինգ միլիոն ֆրանքի փոխառութեան։

ՊԵՐԼԻՆ, 27։ — Ողղեալ Ռէյնեան նաւատորմիղի հրամանատարն՝ Գրաֆ Մանդվիլլէ Բ։ տետրին մէջ կը տեսնուի Օօթթ։ Քոխի կենդանագիր պատկերը։ Գինն է 30 փարա։

ԱԶԴ

Լամպերիոյ Ս։ Գեորգ եկեղեցւոյ դպրաց սեպհականեալ վաղքիներէն հետեւեալները մահիւլ եղած ըլլալուն ըստ օրինի ազատուած են։ Ծախու առնելու փափաքողք առաւօտեան ժամը 3ին Լամպերիոյ ի Նուռեան վարժարան ընկերութեանս սենեակը բարեհաճին դիմել։

Ա։ Թօփքապու Պայազիտ Աղա փողոց թիւ 5 մէկ պայազիտ ամբողջ տուն մը, և ներքնը եղող թիւ 7 մէկ գինետան ամբողջ միւլքը կը վաճառուի։

Բ։ Լամպերիոյ Սրտի Զէյէպի փողոց ոսկերչի միւնետիկ խանութաւոր աղայի կին տիկին Մաքրուհիի մէկ քարուկիր տունն, իւր մահուանէ յետոյ երեք զաւակաց ժառանգ մնալով, որոց մին անպատակ մեռած ըլլալուն առթիւ յիշեալ տան երեք բաժին մէկ բաժինը կը վաճառուի։

Յիշեալ վաճառմունք թուականս վերնուն և մէկ օր միջոցի մէջ պիտի լրանան։ 15—15

18 Հոկտ։ 90 186

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏԵՂԵԿԱՑՈՅՑ

Էնստիքանէօր Օռիանդալ

Կը խնդրուի այն անձերէն որք խոստացած են ծանուցումներ հրատարակել Արեւելեան Տեղեկացոյցին մէջ, կարելի եղածին չափ փութով ուղարկել զայնս Էնստիթիւտի վարչութեան, ի Զալաթիա, Իզմիրլի Օղլու խան, թիւ 7, նկատելով որ առաջին թիւը մամոյ տակ է արդէն։

369 5—5

ՀԵՌԱԳՐԱՏԱԼՈՒՐՔ

Կ։ ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍՕՐՎԱՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 Նոյեմ։ — Երեսփ։ ժողովը Թագուհւոյն մատուցանելի ուղերձն առանց քուէարկութեան ընդունեց։ Լորտերու ժողովոյն մէջ, Լորտ Սալզպերրի յայտարարեց թէ Լոնտոնի հրապարակն խորին երախտագիտութիւն կը պարտի Անգլիոյ Պանքայի կառավարչին՝ սեպհականաւորական վերջին տագնապին մէջ իւր բռնած ընթացից համար։ Այս խնդրոյ վերայ վիճաբանութիւն բացուցի չէ։ —Լորտ Սալզպերրի յարեց թէ կառավարութիւնը մտադիր չէ քննութիւն բանալ Սթէնլիի վերջապահ գնդին նկատմամբ եղած յայտնութեանց վրայ։ —Լորտերու ժողովին իւր նիստերը դադրեցուց մինչեւ 2 դեկտ։

ԼՈՆՏՈՆ, 27։—Պ։ Կլատսթոն նամակաւ մը կ'ըսէ թէ Պ։ Փառնէլ պէտք է հաստատ մնայ իրրեւ պետ իռլանտական կուսակցութեան։

ՀՌՈՄ, 27։—508 ընտրութեանց մէջէն 496ին արդիւնքն։—ընտրուած են 440 նախարարական, 40 սահմանադրական ընդդիմադիրք, 37 արմատականք, 8 երկրայելիք։ Հաւանականի կը մնան 12 ընտրութիւնք, որք հաւանօրէն կառավարութեան նպաստաւոր ելք պիտի ունենան։

ՖԻԼԻՆՖԻՐԹԷՆ (Հունգարիա), 27։— Բժիշկներն հաստատեցին թէ այս քաղաքին մէջ տիրող համաճարակն Ինֆլուենցա չէ, այլ համաճարակ ժանտատենդ (Ռիֆֆ)։ Հիւանդք 2.000էն աւելի են, յորոց շատեր աշակերտք են։

ՓԷՇԹԱ, 27։ — Դատական նախարարն յայտարարեց Երեսփ։ ժողովոյն մէջ թէ մաճառ կառավարութիւնն օրինական ծրագիր մը կը պատրաստէ, որով պիտի ջնջէ կղերին իրաւարարութիւնը։

ՎԻՆԻԱ, 27։ (Ա։ Հ։ Գ։)—Այսօր պուլկար կառավարութիւնը գերման դրամատերաց հետ կնքեց պայմանագիրն հինգ միլիոն ֆրանքի փոխառութեան։

ՊԵՐԼԻՆ, 27։ — Ողղեալ Ռէյնեան նաւատորմիղի հրամանատարն՝ Գրաֆ Մանդվիլլէ Բ։ տետրին մէջ կը տեսնուի Օօթթ։ Քոխի կենդանագիր պատկերը։ Գինն է 30 փարա։

ԱԶԴ

Լամպերիոյ Ս։ Գեորգ եկեղեցւոյ դպրաց սեպհականեալ վաղքիներէն հետեւեալները մահիւլ եղած ըլլալուն ըստ օրինի ազատուած են։ Ծախու առնելու փափաքողք առաւօտեան ժամը 3ին Լամպերիոյ ի Նուռեան վարժարան ընկերութեանս սենեակը բարեհաճին դիմել։

Ա։ Թօփքապու Պայազիտ Աղա փողոց թիւ 5 մէկ պայազիտ ամբողջ տուն մը, և ներքնը եղող թիւ 7 մէկ գինետան ամբողջ միւ

հաստատութեանց չինութիւնք յաւարա հասեալ՝ Հելեսպոնտոսի գեղատեսիլ ափանց՝ թերակղզւոյն յառաջկողմն բլրակի մը վրան բարձրացած դէմ առ դէմ երկու հոյակապ շէնքեր եւ ընդ մէջ երկու նորակառոյց վարժարանաց 1200 կանդունէ աւելի պարտէզ մը ծովահայեաց և հովասուն ակնապարար դիրքով մը, վայելչակերտ չինուածովք. և այսօր Կէլիպոլուոյ Հայ ժողովուրդը վսիթարեալ և յոյժ շնորհակալ է այն նպաստամատոյց ազգայիններէ որ՝ թէ ի Պոլիս, յԵդիպտոս, ի Ռօտոսթօ, ի Պրուսա, յԱդր. Պոլիս, յԻզմիր յօժարակամ ձեռնտու եղեն երբ Արժ. Տ. Խորէն քհնյ. իրենց դիմեց.

Երկսեռ վարժարանաց չինութեան համար կ'ըսուի թէ՝ 520 ոսկւոյ չափ ծախք եղած է և այժմ 120 ոսկիէ աւելի բաց պարտք մը կ'երեւի, այս պարտուց նպաստ մի ընձեռելու համար Տ. Խորէն քհնյ. Պարթեւեան յԻզմիրնիա զրկուած է Ազգ. Պատրիարքարանէն տրուած ժապաւինեալ Տօմսարաւ մը՝ ժողովրդեան յօժարակամ նպաստը խնդրելու.

Ժողովուրդն անհամբեր կ'սպասէր վիճակիս Հոգեւոր այցելու Դեր. Տ. Հմայեակ Սրբազանի երկրորդ անգամ այցելութեան ի քաղաքս, և ամսոյս 6ին Մակարայէն՝ Պալապանճքի, Զիմէն-Տէրէի, Էլվալրի եւ Զօքալի բարձրաբերձ լերանց ճամբով՝ ցրտաշունչ օդով մը՝ խոնջեալ և վատակարեկ՝ մի սպասաւորով և եթէ այսր ժամանեց եւ ըստ կանխագիտոյց ազդարարութեան Ն. Գերապատուութեան սովորական դիմաւորութիւնք և հանդիսական ընդունելութիւնք տեղի չունեցան.

Դեր. Հմայեակ Սրբազան Դիմաքսեան մէկ երկու օրուան հանգստի յետոյ այցելութեան գնաց Վսեմ. Կառավարիչ Հաշվեա պէյի՝ որդի Բարձ. Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշայի, Նահապետեան, Զնարեան եւ Լեւոնիկեան էֆէնտիներու հետ և սիրալիր մեծարանօք ընդունուեցան, և յանուն Ազգին շնորհակալութիւն յայտնեց Վսեմ. Կառավարիչին այն խնամոտ հոգածութեանն և պաշտպանութեան համար զոր ամեն առթի մէջ ցոյց կուտայ, մանաւանդ Երկսեռ վարժարանաց չինութեան պահուն՝ Հայ ժողովրդեան կըրթութեան փափաքանօք՝ հոգարապէս քաջալեր հանդիսանալով. Փոխադարձ այցելութիւն կիրակի օր տեղի ունեցաւ ի տան Նահապետեանցի.

Դեր. Հմայեակ Սրբազան այցելեց նորակառոյց վարժարանները և իր ուրախութիւն և մխիթարութիւն յայտնեց Թաղ. խորհրդոյ, ժողովրդեան եւ բոլոր աշխատաւորաց և պարտուց բեռն ըստ կարի թեթեւցնելու համար հրաւիրեց ժողովուրդն երկրորդ կամաւոր հանգանակութեան մը և մէկ քանի օրուան մէջ 50 ոսկւոյ դումար մը ստորագրուեցան. յուսամք թէ՝ Ն. Սրբազնութեան ջանիւք այս ծանրացեալ պարտքէն ալ կ'ազատինք.

Բանիցս նաև այցելեց տղայոց վարժարանը (հին շէնքը) և աշակերտաց մայրենի լեզուի, կրօնի, ազգ. պատմութեան, թուաբ. տաճկ. լեզուի հարցաքննութիւններ կատարեց. յորդոր և խրատներ ուղղեց ուսանողաց աշխատիլ յարատեւութեամբ եւ մտադրութեամբ, այժմէն մշակել և ցանել և ապագայի պաշար պատրաստել. լեցուն և հասած գլխով վարժարաններէ դուրս գալ.

Կիրակի օր ըստ ինդրանաց Թաղ. Պատ. խորհրդոյ՝ յանուն ազգային բարերարաց և վարժարանաց չինութեան աշխատող և նուիրատուաց նընջեցելոց հոգւոյց համար Պատարագ մատոյց և ընտիր քարոզ մը խօսեցաւ Քրիստոնէական հաւատով, ուսմամբ և քաղաքակրթութեամբ զարգանալու և յառաջդիմելու, բացատրելով ներկայ դարու պահանջումները, և ի մէջ այլոց յիշատակելով նաև Երկսեռ վարժարանաց չինութեան դործը՝ ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Օգոստ. Սուլթանին, Ազգին եւ բոլոր աշխատաւորաց և նպաստամատոյց եղող անձանց, օրհնելով անոնց յիշատակը.

Դեր. Հմայեակ Սրբազան փափաքելով որ՝ յառաջ քան զրացումն Նոյեմբերամսոյ Ազգային Երկսեռ վարժարանաց դիզեալ պարտքը բարձուի, նոյնպէս պատրաստել նաեւ տեղական հանգամանաց և պիտոյից համաձայն ուսման ծրագիր մը և նիւթական մատակարարութեան պիտուէն, Թաղ. խսրհրդոյ հետ ընտրեց Հոգաբարձութիւն մը և յանձնարարեց այժմէն ձեռնարկել և խորհրդածել դպրոցական ներքին բարեկարգութեանց վրայ և իրենց ծրագիրը պատրաստել. Նոյնպէս վարժարանաց բացումն առ այժմ յետաձգուած է, չենքերուն խոնաւութեան պատճառաւ. Մանաւանդ աղջկանց վարժարանի բացման համար օրինաւոր վարժուհւոյ մը պէտքն անհրաժեշտ է.

Դեր. Տ. Հմայեակ Սրբազան մի քանի կարեւոր բարեկարգութեանց ալ հոգ տանելով՝ այսօր, վաղը եկեղ՝ օդերը ներեն, կը մեկնի ասոի ի Տարտանել.

Անցեալ շաբթու սառնամանեաց սաստիկ ցրտութեան հետ առատ ձիւն մի ալ ունեցանք որ երկու օրուան մէջ հալեցաւ. բարերար անձրեւներ ալ սկսան այն օրեր տեղալ որք յառաջիկայ տարւոյն համար առատ հունձք կը խոստանան և լիութիւն.

ԱՌ ՆՈՐԱՊՍԱԿ ԱՄՐԱՆ

Արեւն էր հիւսել շապիկ լուսնեկին,
Շապիկ լուսնեկին մերոյ աշխարհին,
Ընծայ էր տալի՝ ընծայ լուսնեկին,
Օժիտ դշխոյին մերոյ աշխարհին.
«Լուսին դու, լուսին, իմ տեղ գիշերին
Լայս ես դու տալի բոլոր աշխարհին,
Արեւէս ընծայ քեզ եմ ես բերել
Այս հիւսուած շապիկ՝ նշխուն ոսկեթել»
Լուսինն է ասել. «Արեւուն աղջար,
Այդ շապիկ նշխուն լուսնիս չէ յարմար,
Տէրն է օրհնել զիս, հասակս է չափել,
Օրէ օր փոխոս, մեծ ու փոքր լինել.
Տար դու այդ շապիկ՝ շապիկ թանկագին
Անտէրունջ անտուն, մարէ մերկ հարսին»
(Առէջք Դպրոնիրան (*)
ՎԱՀԱՆ ՎՐԴՊ.

ԲԱՐԿԵՆԴԱՆԻ ԽՕԼԱԿԱՆ ԱՆՈՒՐՋ ՄԸ

ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Առաւօտ մը Սուրբն Պետրոս, Արքայութեան դրան սեմը նստած, Միքայէլ Հրեշտակապետն իրեն կանչել կուտայ և կ'ըսէ—«Յաւիտեանկանը կը հրամայէ որ այս նամակը մահուան տանիս անթափանցելի է այն վհիրը որ կը պարունակի անդ, ինչպէս են նախախնամութեան բոլոր վճիռները, և այսօրուընէ պիտի գործադրուի.»

Միքայէլ Հրեշտակապետը կը պարզէ իսկոյն իւր թեւերը, և անհունութեան անջրպետը ճեղքելով կը հասնի մահուան մօտ զոր կը գտնէ իւր մանգաղը սըրելու զբաղած.

Մահը կնիքը կը քակէ և հետեւեալը կը գտնէ.

«—Քսան և հինգ տարի ոչ ոք պիտի մեռնի երկրի վրայ.»

—Ուրեմն, կ'ըսէ, արձակուրդ ունիմ, փութամ օգուտ քաղել և երթալ Սիբսի ջուրերը զորս արդէն բժիշկս տնօրինած է ինձ.

Երկրի վրայ

Այս նախախնամութեան վճիռները անթափանցելի են, և մարդիկ երկրի վրայ չեն կարող վաղ հասկնալ նորա գթութիւնը. Սակայն մեծ եղաւ մահկանացուց զարմանքը ինչպէս նաեւ իրենց ուրախութիւնը, երբ հաստատուեցաւ թէ չուրջ մէկ տարի ոչ ոք էր մեռած աշխարհիս չորս կողմը.

Մինչեւ ինքզինքին խորագէտ կարծող անձինք վրդովեցան այս նորօրինակ դէպքէն՝ որ սակայն ստուգուած էր.

Անհնար է մեզ դիտել այսպիսի արտակարգ իրողութեան մը յառաջ բերած արդիւնքը երկրագնդիս վրայ ամեն ուրեք, ուստի կը համառօտենք լոկ ի Ֆրանսա ունեցած հետեւութիւնը պատմելով.

Մեր վարչութիւնը՝ որուն կը տենչոյ համայն Եւրոպա, խարուեցաւ նախատեսութեանը մէջ և չուարեցաւ հաւատեացը մէջ, մանաւանդ զի վիճակագրողք անգամ կսկսէին հերքել իսկութիւնը և թուանիշներու իսկ չէին յօժարէր հաւատ ընծայել. Եթէ ըսեմ թէ ամեն ոք խուճապեցաւ, բառը այնքան անհեթեթ չէ, երբ ծննդոց, ամուսնացելոց, և մեռելոց ցուցակը որոնելով՝ տեսան մեռելոց սիւնակին մէջ երեսուն և վեց հազար զերծ նշանակուած, որ կը հաստատէր թէ նոյն տարուան մէջ ոչ ոք մեռած էր Գաղղիոյ երեսուն և վեց հազար թաղերուն մէջ.

Վարչութիւնը համակ չուարեալ, կազմեց մի յանձնախումբ՝ որոյ պաշտօնն էր հասկնալ թէ ի՞նչ պատճառաւ մահ չէր պատահէր, ինչպէս որ նոյնը կ'ըսէ երբ ժանտախտը ճարակի, գիտնալու համար թէ ի՞նչ պատճառաւ մեռելութիւնը կանգ։

Արտաքին գործոց պաշտօնեայն հրամայեց դեսպաններուն և խորհրդականաց տեղեկանալ թէ՝ միւս ազգաց մէջ ևս նոյնը կը պատահէր արդեօք, սոքա միահաղոյն պատասխանեցին թէ ամենուրեք նոյնպէս էր.

Ուրախութիւնը յոյժ մեծ եղաւ, երբ կառավարութիւնը կրցաւ հաստատել պաշտօնական օրաթերթին մէջ թէ ոչ ոք մեռած էր յԵւրոպա.

Եւ ի լրումն բարօրութեան, ոչ միայն չէին մեռնէր, այլ և ահեցուն եղանակաւ մը կը ծնէին։ Ժողովրդեան թիւը զգալապէս կ'աւելնար։ Մանկարձաք կարի վատակաբեկ էին, զի ոչ միայն դեռատի, այլ եւ տարեւոր կանայք իսկ կը ծնէին։ Եւ օ՞րպիսի խանդ այս վերջնոց քով, մինչ զի իրենց համար ամէն ինչ վերջացած կը նկատուէր. ահա կ'սկսէին վերստին հայրենեաց քաղաքացիներ տալ։

Կառավարութիւնը բժշկութեան Ակադեմիային հետ խորհրդակցեցաւ։ Գիտուն բժիշկները որք զայն կը կազմեն՝ մանրախոյզ քննութիւն մը ըրին, և յետ բազում վերլուծութեանց, կարծեցին կարենալ հաստատել թէ՝ բոլոր վաթսնամէի արք և կանայք կ'սկսէին քսան տարի ետ դառնալ դէպի երիտասարդութիւն, և քառասնամեայ հասակի կորովը լիովին վերստանալ։ Երիտասարդաց վրայ բարեփոխութիւն տեղի ունեցած չէր, —սակայն ինչո՞ւ չէին մեռնէր այլ եւս— «Այս չկրցան հասկնալ։

Կը յաւելուին նաեւ թէ հիւանդանոցներու մէջ գտնուած ամենէն աւելի ախտածէտք և հիւծեալք կը բժշկուէին, եթէ միայն պարզ ջուր խմ տրուէր իրենց իբր գեղ. նոյնպէս և վիրաւորելոց վէրքերը առանց վիրաբոյժներու օգնութեան կ'ապաքինէին.

Ինչ որ Գաղղիոյ բժշկութեան Ակադեմիան ըսած էր այս մասին, հին և նոր աշխարհի Ակադեմիաներէն հաւաքեալ համանման վկայութիւնք ևս նոյնը կը հաստատէին։

Մոլեկանք և խառնակեցիկք, ինչպէս կարելի է գուշակել, այսպէս անպատուհաս մնալէ քաջալերեալ, չուտով զգաստեցան իւրեանց կրիւք, և այնպիսի խըրախճանօք շուայտացան՝ որոց քով Սարտանաբաղի, Պաղտասարայ և Կալիկուլիի արարք իբրեւ Տիկին Ժիպսի դեր մը կըրնային համարուիլ։ Անյաղաբար ուտելէ և խմելէ յետոյ, առանց վերարկուի կը սուզէին զովասուն թաւուտներուն խորը դեռահաս աղջկանց հետ՝ որոնք ևս նրրին շղարշով մը ևեթ զգեստաւորեալ, առ ոչինչ կը գրէին կուրծքի տենդը՝ որ այնուհետեւ գլխի պարզ հարբուխ մը միայն կը նկատուէր։

Ամենէն փափուկ անձինք որք երբեմն այնքան կ'զգուշանային հովին հասանքէն, այլ եւս չէին պահանջէր որ դռները եւ պատուհանները փակ լինին։ Ոչ եւս կը կրէին նախազգուշութեամբ իւրեանց մարմնոյն վրայէն ասուի բանկոնակ՝ որ այնքան անհաճոյ խաղտանք կը պատճառէ։ ի բաց թողուած էր այս նեղիչ կապերտ, և ականջներու մէջ ոչ եւս կը տեսնուէր բամպակի կտոր կամ այլ ինչ այսպիսի։

Այլ աւա՛ղ, յաշխարհի աստ յերկնից պարգեւեալ երջանկութիւնք մեռանողներու նման են. եթէ ունին յառաջակողմ, ունին նաեւ յետնակողմ մ'ալ։ Ոչ կրնայ հաւատալ, բայց և այնպէս եկաւ վայրկեան մը յորում երեմիաներ սկսան ողբալ թէ այլ եւս ոչ ոք կը մեռնէր յաշխարհի։

Առաջին տրտունջի նշանը Ֆրանսական կառավարութիւնը տուաւ, որովհետեւ մեռնող չկար, ոչ ոք կը ժառանգէր, և հետեւաբար արձանագրութիւնը՝ տրոց այն առատ ապրիւրը, ցամքած էր։

Կառավարութենէն յետոյ եկան անհատներ։

Որդիք, մանաւանդ փեսայք սաստիկ կը կասկածէին չկարենալուն համար ստանալ այն ժառանգութիւնը՝ որում ակն ունէին, եւ այն յիմար ատելութիւնը զոր ունին ընդհանրապէս փեսայք իրենց զոքանչներուն նկատմամբ, գրեթէ արդարացած էր։ Զի փոխանակ յօդացաւի եւ կաթուածի՝ զորս կ'երեւակայէին եօթանանիկներու համար վասն փոխադրութեան ի լաւագոյն կեանս, երիտասարդութիւն կը գտնէին ի նոսա։ Վերածաղկած էին նոքա, իբրեւ թէ վերստին մըտած լինէին Սէն Մարթէնի գեղեցկութիւն կոչուած ամառը։ Այս պառաւիկներու ամուսինք առաջինն եղան զայս հասկցող, եւ լցեալ այսպիսի գոտրիկ բոյսի մը սնարծանօքը, կսկսէին իւրեանց սերը ընդունեան թիւը աւելցնել։

Փեսայք ոմանք, այս յոռի կատակէն զայրացեալ, խորհեցան դատի դիմել, բայց ամենէն ճարպիկ փոխանորդք ջնջեցին զայս խորհուրդ։ այլք ոմանք, եւս առաւել մտրեցին, այնչափ յառաջ մղեցին իւրեանց արթնամտութեան կիրքը, որ մինչեւ իսկ թոյն գործածելու հակամէտ երեւցան, եւ ահա այժմ բժիշկներն ըստ կարգի անոնց միտքը փոխեցին, յայտարարելով թէ այլ եւս մահ չկայ, եւ թէ իրենց զոհերը ազեաց փոքրիկ անհանգստութենէ ուրիշ բան չպիտի ունենային, որ փոխանակ վրիժառութեան ծառայելու, պարզապէս ծաղրելի արդիւնք մը յառաջ պիտի բերէ, եւ բոլորովին անօգուտ անոնց համար որք փափաք չունին անշուշտ ծիծաղելու։

Ինչ որ վերոդրեալ տողերուն մէջ պատմեցի, պարկեշտ եւ հասարակ կարգի անձանց մէջ տեղի կ'ունենար, պերճ դասուն մէջ բոլորովին տարբեր էր։

Աւելորդ է ըսել թէ ի՞նչ հեշտալիր մոլութիւններու մէջ ընկղմեցան այն վաթսընամեայ թեթեւամիտ կիները, որք կեանքի քսան ձմեռները ի բաց թօթափած եւ քառասուն գարունները վերստին գտած լինելով, կեղծ պճնաղարդից պէտքը չէին զգար այլ եւս։ Բրածնին ակներեւ է, իւրեանց նախկին սիրահարաց ցանկին վրայ նորերու ցանկ մ'ալ աւելցուցին, եւ յաճախորդաց փառաւոր խումբ մը ունեցան, որ ոչ նուազ անձկութիւն պատճառեց ընտանեաց ազնիւ մայրերու։

Խօսեցայ ցարդ կառավարութեան եւ փեսաներու տրտնջանաց վրայ, պէտք չէ նաեւ մոռնալ կենաց ապահովութեան ընկերութիւնները, որոց տնօրէնք և բաժնետերք իրենց ենթադրութեան մէջ խարուած գտնուելով՝ տարապայման կերպով քթերնին կախած էին։

Ոչ միայն մեռեալ չկար, որոց ցկեանս թոշակ պիտի մատակարարէին, այլ և իւրեանց հաշմանդամ, կաթուածահար եւ շնչարգելեալ հասաւուք իսկ, որք հաշիւ հազ գանձատան դռնակը կարէին ժամանել իրենց ստակը առնելու համար, այժմ վերածաղկած էին ողջոյն։ Սեկեստոս հինգերորդի նման մէկդի նետած իրենց յենած ցուպերը, խրոխտապանծ կը ցուցնէին վարդագոյն ականջ մը եւ թարմ կերպարան մը, որուն շատ պիտի տենչար անշուշտ բարեմոյնն Պ. Թարթիվ։

Գալով այն մեծ վաճառականց որք յատկապէս սուգի հագուստ կը հայթայթէին՝ սնանկացած էին առ հասարակ, զի սուգը վերջացած էր։ Աւաղ՝ ամենն ևս տխրագին էր քան զնոճիս, և այրեծաղիկն՝ քան զվարսաւոր ուռիս՝ թաղծագին եւ մտահոգ։ Ամայացեալ վաճառատանց մէջ գտնուած փոքրիկ թշուառուհիները ևս ժտել սկսած էին, որոց զբաղութիւն ներելի չէր գործերու ընթացքն մլիոցին, այլ ընդհակառակն պատուէր եղած էր անոնց տխրագէմ երեսիկ այն այրիներուն նման՝ որք սգոյ քող եւ շղարշ կուգային գնել անտի։

Բայց ամենէն աւելի յուզարկաւորութեանց հանդիսից գործակալութիւնը սքանչացած և կործանած էր։ Տարիներ սահած էին, և դեռ տեղի չէր ունեցած տասն և հինգերորդ դասակարգի յուզարկաւորութիւն մը՝ որպէս զի փնտռուի։ Կապասէր ի զուր իր բոլոր ձիերովը, սայլերովը, սեւ կառքերովը, կառապաններովը, մեռելապլուներովը և մեռելաթաղերովը։ Կառավարութեան աղերսագիր մը մատոյց որ մերժուեցաւ։ Այն ատեն այս անձկութենէն ազատելու համար գնաց արտերը և հոն ըսկսաւ հող փոխադրել, և հուսկ ուրեմն քաղքին մէջ մնացած նիւթերովը և մարդիկներովը հարանեաց սպասու ձեռնտուխ եղաւ, կառքերու դագաղները վարդագոյնի ներկել տալէն յետոյ։

Ցանկարծ օր մը Քորէսբոնտան Հավաս հեռագիր մը հրատարակեց որ կը յայտարարէր «պատերազմ Զուլցերիոյ ընդդէմ Բրուսիոյ»։ Խնդիրը ծանրակշիռ էր։ Դժբաղդաբար աւագածողով մը գումարեցաւ, և ամեն ինչ բարեկամաբար կարգադրուեցաւ, որով չատերու յոյսն ալ դերեւ ելաւ։

Քանի մը ամիս յետոյ, Քորէսբոնտան Հավաս միեւնոյն թերթը ծանոյց իւր վերջին լուրերուն մէջ թէ՝ «մարդ մը մեռեր է ի Լայբցիկ»։ Ուրախութիւնը ընդհանուր եղաւ։ «Վերջա՞պէս», կը գոչէին, պիտի կրնանք ներկայ ըլալ յուզարկաւորութեան արարողութեան մը, թաղման հանդիսի մը՝ զոր տեսնալէ զրկուած էինք երկար ատենէ ի վեր»։ Բժիշկներու հարցուելով ի սկզբան չհաւատացին, և յայտարարեցին թէ ըստ իւրեանց կարծեաց անկարելի էր որ մէկը կարենար մեռնիլ նոյն իսկ Լայբցիկի մէջ։

Սակայն անհնար եղաւ տարակուսիլ իրողութեան վրայ, երբ Լայբցիկի քաղաքապետին ստորագրութեամբը ազդարարութիւններ տեսնուեցան ամեն ուրեք, յորում կը յարտարարուէր թէ յուզարկաւորութեան ծախքը քաղաքապետութիւնը պիտի ընէր մեծ չքով, և թէ այս առթիւ փառաւոր հանդէս մը պիտի տար, առ որ կը հրաւիրուէին բոլոր Եւրոպիոյ ժողովուրդը և բոլոր ակադեմիաներու գիտունները։

Այս յայտարարութիւնը ցոյց կուտային հանդիսին կարգաւորութիւնը։ Առաւօտուն հրազնուց ողջոյնք, ի ժամ 10 բարձումն ննջեցեալին, յուզարկաւորութիւն, յատուկ պատարագ և Բիւրաւ Վակերի յօրինած նուագերգութեամբ ջու ի գերեզման։ Ապա երեկոյին դարձեալ տաղերգութիւն, Գենկելան հուրբ, հրախաղութիւնք, նուագահանդէս և պարահանդէս։

Երկաթուղեաց ընկերութիւնք յատկապէս վակոններ կազմաւորած էին ձրիաբար ի Լայբցիկ փոխադրելու համար այն անձինքը՝ որք այնքան հետաքրքիր էին մինչեւ ցարդ աշխարհի մէջ չտեսնուած տեսարան մը ներկայ գտնուելու։

Կռիւներ տեղի ունեցան կայարաններուն մէջ ի Բարիզ, ի Պերլին, ի Միւնիխ և բազում քաղաքս, հանդիսին համար յատկացեալ զանազան վակոններուն մէջ տեղ մը գտնելու համար։

Այս արարողութեան օրը Լայբցիք չատ փոքր էր գունդագունդ իրեն դիմող ուխտաւորներու բազմութիւնը պարունակելու համար։ Միայն մէկ օրուան համար երկու հազար ֆրանք՝ մէկ դստիկոնը, հինգ հարիւր ֆրանք՝ մէկ սենեակ, և երկու հարիւր քառասուն ֆրանք՝ մէկ կողք։

Վերջապէս հանդիսաւոր ժամը հնչեց։

Ամբոխը կազմաւորեցաւ և եկան մարմինը բառնալու։ Ցանկարծ դող մը պատեց զայն կրողները։ Դիակը կը շարժէր և ոտքի կարուածներ կուտար դագաղին ներքնակողմը։ Իսկոյն կատարիչը բարձին և կարծեցեալ մեռեալը Ղազարու նման յարութիւն առաւ, խորին թմբիրէ մը սթափած՝ ողջունեց ամբոխը առանց ամենափոքր յուզման և գոչեց ջինջ ձայնով մը, ինչպէս Բիեր տը Մէտիսի նուագերգութեան մէջ։ «—Թող հանդէսը շարունակուի Արնօյի վրայ»։

Երեկոյին այս թմբրամեռը յախճապակեայ երկայն ծխափող մը կը քաշէր, սիրաբանելով փոքրիկ թխադէմ մանկամարդուհւոյ մը հետ, որք Բարիզէն եկած այսպիսի պարմանիներու միոյն համար՝ բարեկենդանի կենցաղի մը կ'սպասեն։

Այս յարութիւնը կարի դժկամակութիւն պատճառեց, ամեն դէմքեր տխրեցան, ուղեւորք պանդոկապաններէն կեղեքուած՝ շոգեկառաց ընկերութեանց ապաշեցին որ կարելի եղածին չափ շուտ զիրենք իրենց տեղը վերադարձնեն։

Միայն մանկատի թխադէմը և յարուցեալը եղան երկու հանդիսականք բոլոր հրախաղութեանց։

Իսկ յարուցեալը իր տունը դառնալուն քաղաքապետէն սաստիկ կշտամբուեցաւ իբրեւ հանդիսի խռովայոյզ մը։

Հոս պէտք է կետեր դնեմք . . . . .

Ընդ մէջ Երկնից եւ Երկրի։

Քսան և հինգ տարիներու դադարէ յետոյ, մահը վերստին սկսաւ գործել և վայրագ անգթութեամբ հնձեց ամեն անոնք՝ որք խուսափած էին իւր հարուածներէն։

Տարօրինակ եղաւ կոտորածը։

Տարի մը չլրացած, հարիւր յետնեալ պահանջը ստացաւ։

Այն ատեն տէրութիւնն արձանագրութեանց տուքներով անսահման գումար չահեցաւ։ Կեանքի ապահովութեան ընկերութիւնները վերանորոգուեցան և իրենց բաժնետերաց անհաւատալի բաժիններ մատուցին։

Նոճիք, աւազածամք և այրեծաղիկք վերստին երեւան ելան։

Գալով յուզարկաւորութեան հանդիսից գործակալութեան, սա նոր կառքեր սահմանեց, և բոլոր իւր սպասու անձանց տարազքեսոը նոր ի նորոյ չինել տուաւ։

Թարգմանեց
ՀԵՐՄԻՆԷ

«ՎԵՐԵԼՔ Ց'ԱՐԱՐԱՏ». — Հետաքրքրաշարժ ճամբորդութիւն Անգլիոյ Երեսփիժողովոյ արեւելագէտ անդամ և պերճախօս ատենաբան մեծայարգ Պ. Ճէյմս Պրայսի ի Կոստանդնուպոլիս և ի հայաբնակ գաւառս, առաջին անգամ Մասեաց գագաթն երթալն, և այցելութիւնն յէջմիածին։—Հէնրիք՝ Պ. Ճէյմս Պրայս, Թարգմանիչ՝ Գ. Ց. Բարգեան։ Գին 4 դրուշ։ Պաղտասարեան ընտիր տպագրութիւն։
Կեդրոնատեղի՝ Զարգարեան Գրատուն։

ԴԻՆ 7 Ղ.
ԳԻՆ ԱՇԽԱՐՀԻՆ
ԳՐՈՒՄՔ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՍՐԲԱԳՈՒՄ
Տոյն Երեքշաբթի բոլոր գրասենեակներ կը փակուին։
ՀՈՍՏԱՏԵՂԻ ՀԱՄԱՐ թիւ 14, Ն. 900
ՀՈՍՏԱՏԵՂԻ Ա. Դ. ՄԱՍԵՍԻ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ ԳԱՂԴՈՒՆ

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ
Տպարան եւ Գրատուն
ԲԱՑԲԱՑՈՒ
Ն. Ձ. ԱՐԱՄԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Զագմագճրլար Եօզուտու
Ճակոբիան խան, Թիւ 8, 9, 10, 11
Պատիւ ունիմ ծանուցանել ազգոյ հասարակութեան թէ բարեիշատակ Հօրս՝ ձանիկ Արամեանի հանրաւաստ Տպարանն՝ զոր ցարդ օտար ձեռքեր կը վարեին՝ այս անգամ ուղղակի մեր վարչութեան ներքեւ առած եմք։
Այս առթիւ պէտք եղած միջոցներն ի գործ դրած եմք շիտի զոհացնելու համար զամենն անոնք՝ որք բարեհաճին իրենց վստահութեամբ պատուել զմեզ։
Տպարանիս մէջ կը գտնուին Հայերէն, Տաճկերէն, Յունարէն, Պուլկարերէն եւայլ ամեն լեզուե տառեր՝ իրենց պարզ եւ զարդարուն տեսակօք։ Ինչպէս յառաջ ևս այսու եւս ամենամեծ խնամով պիտի տպագրուին ամեն տեսակ գրքեանք, ինչպէս նաեւ հարսանեկան Հրաւիրագիրներ, Այցետուներ, Նամակագրուխք, Մահագրդիք եւայլն, եւն։
Տպարանս իրեն նշանաբան ընտրած է Գնոյ չափաւորութիւն, պարկեշտութիւն, փութաջանութիւն եւ այն ամեն հանգամանքներ որք յատուկ են ճանիկ Արամեան Տպագրատան։ Կը հրաւիրուին Պատ. Հեղինակք եւ Ազգոյ Ազգային փոռանոյ հատատել մեր ըստածներն։
ՆԵՐՍԷՍ Ձ. ԱՐԱՄԵԱՆ
ՄԱՆՈՒ. — Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք ամենայն ճշդութեամբ եւ փութով կը կատարուին։

ՆՈՐ ՀԻԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ԸՆԹԱՑՔ

ԳԱՂԴԻԱԲԷՆԷ Ի ՀԱՅ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄԱՌՕՏ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ
Ի ՊԷՏՍ
ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՏ ԵՒ ԻՆՔՆԸՆՏԵԼ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ
Ցոչինեաց
ԿՈՄԻՏԱՍ Ա. ՈՍԿԵԱՆ

Հինգ մասէ և 604 էջերէ բաղկացեալ ընտիր աշխատութիւն մ'է. Ա. Բ. Գ. մասերը 2 ական լուսէ են. իսկ Դ. և Ե. մասերը 4 ական. ամբողջը մէկտեղ ընտիր կազմովը 20 դրշ.
Կեդրոնատեղին է Զագմագճրլար փողոց, Թիւ 20, Յովսեփայ Գ. Գալաֆեան գրատունը։
Այս գիրքը գաղղիերէնէ ի հայ թարգմանութեան համար կատարելագործեալ գրագիրքը մ'է, և ամեն գաղղիերէն ուսանողաց համար անհրաժեշտ պէտք մ'է. ինչպէս է գաղղիերէնէ ի հայ բառագիրքը։
Գործին վրայ լաւ գաղափար մը ստանալու համար գործոյն յառաջաբանը կարդացէք։
Յ. ԴԱՎԱՃԵԱՆ

ՀԱՅԱԳԻՏ ԳԵՐԲՈՒԱԾՈՅ
ԳԱՂԴԻԱԼԱՆ ՄԱՏԵՆ ԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՅ. ԵՒ ԳԱՂԴ. ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ Գ. ՄՈՋԵԱՆ
62 ԳԻՆՆ Է 3 ՂՐՈՒՇ 18—20

ԳՐԻԳՈՐ ԱՃԷՄԵԱՆ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ հաստատուած է ի Զայթիա մեծ Խալիֆ փաշա խան թիւ 14 հանգուցեալ փաստաբան Նշան էֆ. Պոյաճեանի գրասենեակն։ Կ'ստանձնէ ամեն տեսակ դատերու փոխանորդութիւն և կը խմբագրէ դատական և առեւտրական գործոց վերաբերեալ գրութիւնք։

* *

Հանգուցեալ փաստաբան Նշան էֆ. Պոյաճեանի ժառանգորդք պատիւ ունին զեկուցանել հանգուցեալին պատուարժան յաճախորդաց, թէ նորա գրասենեակին գործերն յանձնուած են առ Գրիգոր էֆ. Ասէմեան, ձեռնհաս եւ պարեշտ փաստաբանն, որ ստանձնած է շարունակել անոնց հոգատարութիւնն ի գոհացումն յանձնարարողաց։

191 9—13

ԲԱՐԵԿԱՄ ԱՄԱՆԵՑՈՒՆ

ԳՐԲՈՑԿ ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ԸՍՏ ՀՕՄԻՕԲԱԹԻՊ ԴՐՈՒԹԵԱՆ

Կը ծախուի Պոլսոյ ամէն Հայ գրավաճառաց, և կամուրջի գլուխն Ջրավաճառ Պօղոս և Ցակոբ տղաներու քով։ Կեդրոնա[illegible] Գրավաճեանի գրատուն Զագմագճրլար եօղուշ։
Ցիշեալ գրքոյկի մէջ յանձնարարեալ բոլոր դեղերը գրքոյկի հեղինակի Տօքթ. Կիրակոսեանի քով միշտ պատրաստ կը գտնուի, ի Կէտիկ-Բաշա, ուր ամեն օր մինչ կէսօր կը գտնուի իրեն դիմող հիւանդներն դարմանելու, և յետ կիսաւոր Բերայ։ (Եիւքսէք-Գալաբրըմ, 587 Թիւ)։
188 8—18

ՍԻՄՈՆ ԴԱԲԱՄԱՃԵԱՆ

ՀԱՅԱԳԻՏՈՑ

Ընդէր Գրասենեաց

Ազգային եւ Օտար Մատենագրաց
(Սրձակ և Ռուսաւոր)

Սոյն ընտիր գործն ցարդ հրատարակուած հաւաքածոյներու մէջ առաջին տեղը կը բռնէ, ուր ճոխ պարունակութիւն մի ընտիր դասակարգութեամբ՝ շահագրգիռ և հետաքրքրական ուսանելոց համար։ Երկասիրողն եւրոպացի մեծ հեղինակաց հետեւողութեամբ յաջողած է լաւագոյն մեթոդով մի առաջնորդել զաղակերտս յուսալի աշխարհիկ լեզուի։
ՀԱՅԱԳԱՆՈՒՆ կը բաղկանայ երկու մասերէ։ Ա. մասին մէջ կը բովանդակին գեղեցիկ հատուածներ, պատմական և նկարագրական գրուածներ, առակներ, եւն. Գինն է 3 դահեկան։ Իսկ Բ. մասին մէջ՝ որ առաջնոյն կրկինն է ու մեծագիր, կը պարունակէ մեծ մասամբ անտիպ գրուածներ, գրագիտական գլխաւոր կանոններ, 35 հայ հեղինակաց հակիրճ կենսագրութիւններն, առաջնորդներ, բարոյական խմբագիրներ, բանագիտական ծանօթութիւններ եւն եւն։ Գինն 7 ուկէտ դահեկան։ Եւ ծախուին ամէն հայ գրավաճառաց քով։
Սոյն գործոյն կեղծ օրինակներէն զգուշանալու համար բաւ է միայն կարդալ գրքին ճակատն ՍԻՄՈՆ ԴԱԲԱՄԱՃԵԱՆ։
163

ԶՐՍԲՈՒԹԱՎԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼՍՈՅ

Բերա, Պարզլը աղամ, Թիւ 15, 17, 19 [Ս.զա ճամ]

Իր տեսակին մէջ միակ հաստատութիւն յԱրեւելս
Ամէնէն գօրաւոր և կատարելագործեալ գործիներով օժտուած
Պերճանք, հանգստութիւն և ժամանութիւն ի միասին
ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՈՌԹՈՐ ՍԻՈՌԻՍ
Նախկին արտ-էն Բէյլէ Բարդէ հիւանդանոցայ
ԼՈԳԱՐԱ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

"ՓԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի փնասուց համար։

27

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիւք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոյց կրած փնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալատիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ գռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » » 12,773,779

Ընկերութիւնքս **ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ** կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան.

38

ՖՈՒԱՆՔՖՈՐԹՈՒԱՁ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ գռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ գռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 գռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

38

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ

45, ՂԱԼԱԹԻԱ։—ՊԷՕՅԻՒԼԷԹ ԽԱՆ 45.
Բ. ՀԱՐԿ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԹՂԹԱՏԱՐԱՏԱՆ ՎԵՐԵՒ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑՔ

Պատ, Գրպանի, Ոսկիէ, Արծաթէ, Մետաղէ

ԳՈՒԱՐԵՂԷՆԵՐ

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր յաճախորդաց, որ առեւտրական այս ճիւղին եղանակն ըլլալուն, իւր ապրանաց մթերքն ճոխացուցած է։ Ուստի կը խնդրէ այն յաճախորդներն որք պէտք ունին ժամացոյցի, գոհարեղինաց, գիմեն սոյն վաճառատունն և օգտուին այս ապրանքներէն, որք Եւրոպիոյ լաւագոյն գործարաններէն բերուած են և որոց ճաշակը, քրանը և բնտրութիւնը կ'արդարացնեն այն հանմիտարար հաճեստ գինն որով ի վաճառ հանուած են։

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Վաճառատունը մասնաւորապէս կը յանձնարարէ, մետաղի վրայ որկի գաբլամա ժամացոյցի շղթաներ եւ այլն, որոցմէ ունի մի սեռ որ բուն Բարիզի ապրանք։

204

ՀԱՆՐԱՀԱՆԵԼԻ ՍԱՊՈՒՆ ԵՒ ԱՆՇԱՀ

ՀԱՆՋԻ, ՇՆՉԱՐԴԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԻԻ, ՅՐՅԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՇՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

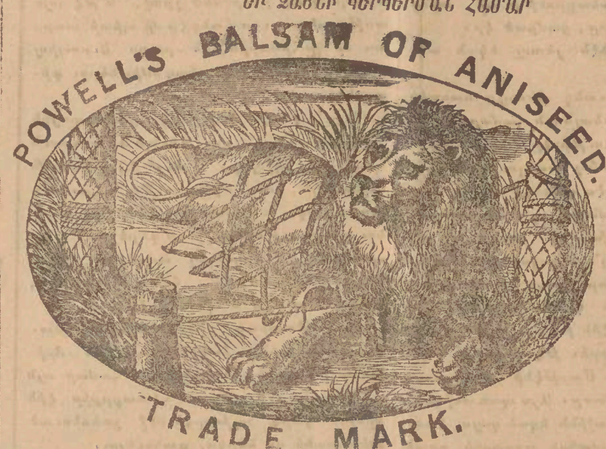

ՇՆՉԱԳԴԼԻ եւ ԽԱՂՁԱԳՈՂԻ ՀԻԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆՆԵՐ դեմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բաուէլ կ'ստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճաշակած են նորա յատկութիւնները։

ԻՆՔՆԱՌՈՒԽ ՎԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ ՏԻՒՆԻ Մասի Ոսկ հռչակաւոր երդչուհին, սապէս կը դրէ. «4 Յունուար 1890—Սիրելեալ.. կը հաղորդուիք թէ ինչպէս վերջ ծնայի ինֆլուէնցայէն, թէ որպիսի զարմանքով կրնայ այնքան փայլուն վիճակի մէջ պահել ձայնս։ Ըսեմ. միմիայն դարմանութեամբ Բաուէլի «Պալսամ օֆ Անիզիսոս կոչուած դեղով։ Այս հանդուսէլի դեղին կանոնաւոր գործածման կը վիրաբերմ՝ ձմրան դառն եղանակին յատուկ զանազան հիւանդութիւններէ զերծ մնալս, որով կրցայ ի դերեւ չի հանել հասարակութեան յայտերս։ Կարծեցէք ուրեմն Բաուէլի այս ազգանին. անելիկայ պտի բուժէ զձեզ։

ԶԵՐՔ ՄԱՌԱՒ ՌՈԶ ՄԵԼԲԼԻՍԸՆ

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառակալնոց քով, չեշտ 1 շիլին 1/2 բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստող Հեռաքիմ ԹՕՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼ, 4, Ապիոն Բաղէյ, Պլաքֆրիարս բար, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,
Մ. ԷՅՄՈՒՆԴ ԳԱՐԻԱՆԱ
601 Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Պոլիս, պահանջոցին քով, կայսրական Թրամուէյից, 95 և 97

ԵՌԱՅԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՒՒՆ

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ
ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՒ ՑԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲՈՆՈՒԵԼՈՒ
ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԻՆՖԼՈՒԷՆՑԱՅԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիտ Գառապոնիքը կը փարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և որսի խառնուրդը։

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. Ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։

852

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ԵՒԱՂՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ԸՆԿ.
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՓՈՒ, ՁԷԼԱԼ-ՊԷՅ ԽԱՆ, Թ. 10
ԳՆԵՐԸ ՈՐՈՇ

Երկար ժամանակէ ի վեր հաստատուած այդ վաճառատուն, որ առ. ինքն ուղղեալ յանձնարարութեանց փութանկի կատարմամբ և գաւառաց հետ հաստատած բազմաձիւ յարաբերութեամբքն արդէն մեծ հռչակ հանած և իրաւամբ կը վայելէ հասարակութեան համբաւն, վերջերս ճաշակելի ընտրեալ առած է մեծ քանակութեամբ և զանազան տեսակ ազնիւ ու գերընտիր թէյեր, ինչպէս նաեւ այլ և այլ մեծութեամբք և ձեւերով նկարազարդ տուփեր (բանալիներոյն հանդերձ), որք փարիզի վերջին ցուցահանդիսին մէջ արժանացած են առաջին կարգի մրցանակի եւ գեղարուեստական մէյմէկ հրաշակերտներ կրնան համարուիլ։ Ի միջի այլոց մեր արդէն յանախորդաց իրէ Լաղանդի նուէր ծառայելու գեղապատշաճ առաւելութիւնը ընծայելով։

Վաճառատունս այլեւս պատիւն ընող ամէն կարգի անձինք անհնազանդ գոհ պիտի մնան գնոց չափաւորութենէն և ժամանակէն՝ ինչպէս նաեւ ձմեռուան առթիւ բերուած թէյերու ճաշակաւորմամբ ընտրութիւններէն։

199

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ՉԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդեցութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի՝ տարիներու փորձով հետեւեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքառաջեց հիւանդութիւն, հազ, բրեխ, յամառ հազ, խոյր, աւշային գեղձերու ուռոյցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրբեւն, ալիտակ գաշտան, ընդհանուր տկարութիւն հայլն. նաև տկար և փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

Օգուտնայու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահաւետական նպաստաւորներով բնական իւղերու տեղ և իրը թէ անոնց մէն աւելի ազդեցութիւն և տարորէ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշներնի չեն ճաւայեր բայց միայն ստամոքսը ընդդունայն զզուելու հոգնեցնելու. երբեմն շատ վատնզաւոր ևս կրնան ըլլալ։ Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԳԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շեշտով կը ծախուի։ Պահանջել Հօգի անունը և Բարիզի բժշկական Ակադեմիան բիմական զարգոց գլուխ Պ. Լ ըսիւօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի կնիքին վրայ կը գտնուի։ Տեսէք Սուտայի և այլ Պուսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց ցուցակը։

1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ հօգի մորիւ ձկան բնական իւղի շիշերուն էթիքէթները բուն վրայ Գաղիոյ կառաւարութեան նիշքն պիտի գտնուէ ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն դրծարանի նշանը։

Hogg

ընդերուէ։

852

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Գիան տալուան յայտնութիւն յիսալիա, Յամերիկա, ի Հնդկաստան, Յարեւելս և Լեգիպտոս—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նեսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելպուրնի և Պրոուէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատէլֆիոյ, 1873ի Վիէնայի մէջ։

Ղեղային ցուցահանդէսներու մէջ։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ առողջապահական տոնիկն ծանօթ պիտգրերն է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական դարմանական ճաշակային երկիներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը զրգռէ ախորժակը, կը բուժէ դլխու ցաւը, գլխու պտոյտ, ղղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիքը, բոլոր ծանօթ պիտգրերէն և ամէնուրեք գերազանց, կ'առնուի ամէն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժարար։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զայն վերմութ, գինի, եւ՝ էն ջուր և խաղուելի հետ։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշաբարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ԼԷՔԷԹԻԱ

852

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐ—Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կասարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջեկած ամէն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ գծուարամարսութիւնը, ղղային եւ որսի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները։ ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապաուամբ. կը կասեցուցէ կենսական ոյժերու ոչ է կորուստը յառաջ եկած է ոչ է պատճառէ։

Ղղային տկարութեան եւ սաղ հեռեւանց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմոլական եւ ճարտ է Մելամաղձութեան զգացու մեր եւ սիրտանիչը կ'ամենեանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը։

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ, ղղային հլ-ի եւ ուղեղային գրգռութիւնն կ'ուժեցնէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական եւ լիկարական տարրը, փոփոխելու, որ ուղեղին էներգիական ճշմարիտ գրգռութիւնն է Առնական կորովը կը կենդանացուցէ մարդկային ամբողջ գրութեան մէջ, ժարմանի եւ տարին տարով հուժկու եւ առոյգ առողջութիւն մը։ ոչնպէս որ կարելի է բոլոր զարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Աիրժարամ է, կը դոյ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առուգութիւն ժ չուսայ ուղեղին, ղղային գրութեան եւ մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գոր ծածուած առաջին օրէն իսկ։ Ղղային գրութեան եւ մասնորա... կարողութեանց դ։ Դաւոր յաւելումն եւ բարորութեան զգացմամբ մը զոր վարժուելով կ'աւելնայ։ Ազնաց պատանոր կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Գարունը կը լրնի հանդարտ եւ կազուղ գոյն մը կ'առնու, մարդը ոյժ կ'առանայ։

Զգուշացէք սուր նմանութիւններէն։ Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ ֆոսֆոտինը պարունակեալ է ... ի դիրքերուն մէջ որը բրիտանական կառավարութեան գրոշմը կը կրեն ոա բաւերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England ... փոխարուած։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած ... ապատանիներ եւ ֆասակար կեղծեր։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,
Մ. ԷՅՄՈՒՆԴ ԳԱՐԻԱՆԱՆ
601 Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Պոլիս, պահանջոցին քով, կայսրական Թրամուէյից, 95 եւ 97։

ՄԱՐԴԻՆԻ

ԿԻՍԱՀԻՒԳԼԸ

ՀԱՆՐԱՊԱՏԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ՋՈՒՐ

Կալաքարային թթուուտ աղբիւր ամենամաքուր

ՍԵՂԱՆԻ ԼԱՆԱԳՈՅՆ ԵՒ ՁՈՎԱՐԱՐ ԸՄՊԵԼԻՔ

Հալերու, խռչափողի բորբոքմանց, ստամոքսի և տղեաց համար յանձնարարեալ։

Հայնրիխ Մարդոնի, Գարլսպատ և Վիեննա 604

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԷՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԼԷՐԿԻ

Ղալաթիա Գեօրիւք Մելլեթ խան, միջագդ. թղթատարատան վրայի յարիք, և ի Զմիւռնիա Իվանկէլիքի փողոց Թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումմի կ'ըսէ, որ արդէն բազմաթիւ է ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պէլճիական քերթերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին տարբանքներուն վրայ որք են՝ օժտի համար ամէն տեսակ ներմանկեղէնք, բանուածք, կիսազգեստք, քալէջօ, քրսէ, թաշկինակ, սեղանի պլոյտ, շապկի, շապկընկեր, ստամոքնք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդազգեստներ, ուեղեցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելում մի ըրած է նաև ապպրուած գեղեցիկ պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճաք է այնքան, և իւր ընդարձակ արշիստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ազդարարուն։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բալթիներ խիստ չափաւոր գներով։

Կը ծախուին մեծ և փոքրաքանակութեամբ։

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԶԿԱՑ 188

ՔԱՈՒԶՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍՏԻԼ)

ՀԱՆՐԱՀԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ՊՐԻՏԻՇ ՐԻՊԼԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներու փափաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաուչուք մուճակներն, որք իրենց վրայ իբրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նոր և հայատաուն շինուած են կոշտ բէբէոով։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաուչուք մուճակները կը գերազանցեն քսան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կշիռի մը և արտաքին կողմն ալ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրեւ նշան։ Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ աղբիւրի մօտ Սեպուհ աղա Տէմիրճեանի թիւ 47 և 49 խանութն և բոլոր քաուչուք մուճա, վաճառողներու քով։ Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Գօճաման Օղլու խանկ Ճորճի Կիտրոլի թիւ 13 մթերանոցը։

167

ՄԱՐԱՎԻԼԻԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՔ

Ճաւէտ կը ընդի խորչոմներն և ուռեր կերպով յառաջեցած սպիները։ Պանծնաստին ծաղկի նշանները, ցաներն, աբեսի թոցած պրուցքը և այն։

Դէմքին կուսայ երիտասարդութեան ամէն հրապոյրները։

Գեղեցիկ սեռն ներքին խնամոց համար թանկագին գիւտ։

Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչն է Պ. Ֆ. Պէլլիս, Ֆընտրքլիան խան, Պոլիս։ Ընդհանուր մթերանոցն է Լամնիա Գարանա, Դաշքիա, Սիւլքաք գաղտրքում, Գալաթասարայ քով։—Կեդրոնէն զգուշանալու համար, գիտէք մէջտեղ մթերանոցն։

33

ՊՈՒՏԱՐԼԷԹԻ ՄԱՔԲՐՈՂԱԿԱՆ

(ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ) ԱՂԲԻՒՐ

1835ին Հունգարիոյ Մպրդաքաքի Տիեզերական Ցուցահանդէսին մէջ յաջողութիւնեան, մրցման կարողութեան եւ արտածման մեծ միտքն ստացած է, զոր այդ ցուցահանդէսին դարաւորք նշանակած էին իբր առանձին մրցանակ մաքրողական հանքարդոց համար։

Այս աղբիւրը մեծագոյն մրցանակներն պատուած է ինն ցուցահանդէսի մէջ։ կը փայլի եոթն ոսկեայ եւ արծաթեայ մետալներով։ բայց ասի բժշկական աշխարհին համարումը կը վայելէ իւր ազդուութեան և անուշութեան զարմանալի կարողութեան համար։

ՖՈՒՆՏՈՒՄԱ-ՓԱՆՉԵՆ ազբիւրը վերջերս դրուատուած է լարիկի բժշկական Ակադեմիային և Լոնտոնի համաշաւաւոր Լրտարեւ-Հոսքիտալ հիւանդանոցին։ բաց ասի, այս ջուրն արդէն առաջին փորձով կը յայտնէ ինքզինքը։ Այս ջուրին վրայ տեսաբրանիրը ձրիաբար կը տրուին այս ջրին բոլոր մթերանոցներու, դիւտարար դեղատանց և Պուտապէշթի գրասենեկին մէջ։

Նմանօրինակ ուրիշ ջրերու հետ շփոթութեան առաջքն առնելու համար, խնդիրութիւն է մշտ վնռուել «Ֆրանսուա-Յոզէֆի մաքրողական Աղբիւր» ի դէմ։ Ամէն որ կը գտնուի ամէն շիշերուն վրայ։

ՖՐԱՆՍՈՒԱ-ՅՈԶԷՖԻ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ԱՂԲԻՒՐ

RANÇOIS JOSEPH

ՊՈՒՏԱՐԼԷԹԻ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ)

Բնական կերպով ընդունուած է իւր անվրէպ ազդուութեան համար։

ԱՄԷՆ ՈՒՐԵՔ ԿԸ ԾԱՒՈՒԻ

Ը դասուի Տ. և Մ. Մեզիքի և Ս. Քրիստոֆոր՝ Պոլիս, Ս Գասդրիատէ և Ա. Թիքոս՝ Գալաթիա, Ճ. Քանդուբ՝ ի Բերա։ Թուրքիոյ համար գործակալն է Պ. Ֆ. Պէլլիս, ի Պոլիս։

34

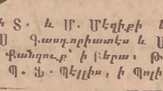

ՍԱՍ

ՇՈՒԴԵՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԼԻԼԷԲԻԼ և ՄԷԼԷՔԷՐԼԻԼ ԴԷՄ ԲԱՆԸ
ՀԷԹԵՆԱԿ

Անուանք	Թանոց	Անուանք	Թանոց
Քանքաւս	4200	Սիթիքս	3000
Ֆերոս	4000	Օսպրիա	3000
Օսմանլի	4000	Դէրեթիա	3000
Աէսոսդրիա	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լոգիւս	800
Մաֆոսալ	3250	Գլինա	800
Աշիսթիս	325 0	Սէնէլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. Վիթօլ և Ընկ.
Ուիթոլ խան
ՀԷՅՄՈ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
36 31, Ճէյմս Սդրիդվիվրուլ.

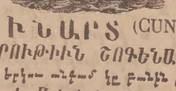

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԴԵՆԱԿԱՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանի Լիվերբուլի և Ամերիկայի մէջ։

Անուանք	Թանոց	Անուանք	Թանոց
Ումբրիա	7718	Գասպանիա	4845
Եդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերմիա	7391	Սամարիա	2574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2409
Բաղանիա	5587	Ադրիա	2393
Սկիթիանիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալտիրա	2144
Ալբերտ	2148	Թրինիտատ	899
Քէլտար	1876	Մարգարէտ	1855
Շերբուրկ	1614		

Դիմել առ. ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալի փաշա խան, Գալաթիա
10

Գրասենեակէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ